

REDACTIA

Către Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pe un an .. 20 cor.
Pe jumătate an .. 10 "
Pe 1 lună .. 2 "Ned. de Duminecă pe an 4
coroane.Pentru România și America
10 coroane.Pentru România și străinătate
numeri de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Către Ferencz-utca nr. 20.

INSERTIUNILE

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.Manuscrise nu se
inapoiază.

Telefon oraș și comitat 5/2

Departamentul lui Apponyi.

(P) În ziua de 24 Noembrie a. c. abatele Molnár János a interpelat pe contele Apponyi în chestia operei »Nemzeti Állam és nép oktatás« scrisă de Halász-Fischer Ferencz (ovreiu din Beregszász, care cu diploma lui de învățător a ajuns conzilier ministerial).

Ne-am ocupat și noi de activitatea ultrașovinistă a lui Halász și am arătat agitația ce o duce împotriva învățământului confesional, țintind la desființarea școalelor naționalităților, să nu mai fie în țară decât școală ungiurească. Am dovedit, că astfel Halász nu urmărește interesul statului, ci numai al unui neam.

În răspunsul său contele Apponyi a luat în protecție pe Halász. Deși a spus, că până ce el conduce departamentul școlilor, politica învățământului el o face, nu lasă nimăruie vre-o ingerență și că numita carte este o lucrare particulară a lui Halász cu al cărui cuprins el nu se identifică și nici nu ia răspunderea pentru ea, a declarat însă și aceea, că în cartea lui Halász nu vede o tendință de a prezenta institutele catolice ca nepatriotice.

A declarat în același timp, că în minister nu exercită influență asupra activității literare a nimănuie.

Față de această declarație se poate însă obiecta, că activitatea literară a lui Halász nu se poate numi exclusiv privată. Abuzând de situația oficioasă a sa, el adună adică anume date pe cari grupăndule și esplicân-

dule, caută să exercite anume influență asupra societății maghiare:

Ministrul afirmă, că în cartea lui Halász nu a găsit tendința de a prezenta drept nepatriotice institutele de învățământ catolice, și că nu are cunoștință de preparandii *catolice* nepatriotice; dacă ar avea, le-ar și închide!

Noi am arătat însă, citând din cartea lui Halász, că el a formulat acuza asta.

Dacă ministrul Apponyi știe atât de bine, că acuzarea lui Halász nu se referă la preparandiile *catolice*, întrebăm: la cari preparandii se referă deci? Cunoaște dl ministru preparandii nepatriotice de *altă* confesiune? Dacă da, de ce n'a semnalat-o și de ce n'a luat măsuri în consecință? Ori instituțiile noastre le poate acuza oricine, din loc oficios, fără a fi pedepsit?

Ministrul a mai zis, că nu se identifică cu cele cuprinse în cartea lui Halász și că în politica învățământului nu permite ingerința nimănuie. Se vede că ministrul are înrădăcinat obiceiul să tăgăduiască ceea-ce face, ca astfel să seducă oamenii. Nu vorbește însă, ci faptele caracterizează direcțiunile. Noi prin fapte îi vom dovedi, că vrea să seducă pe o parte a cetățenilor prin afirmări de reacredință.

Întâiu de toate: dacă Apponyi nu are aceleași idei fundamentale ca Halász în ce privește învățământul, cum poate avea încredere în el și cum poate să-l încredințeze cu politica învățământului? Este adevărat, că Apponyi nu e aderent al statificării — pe toată linia — ca Halász. Aceasta însă

nu pentru că i-ar displace treaba, ci pentru că — nu se poate.

Sunt însă amândoi de acord, că școalele naționalităților trebuie desființate, iar în locul lor să se ridice școli maghiare.

În ședința dela 29 Aprilie 1893 a Dietei, când s'a desbătut art XXVI al legii dela 1893 despre regularea plății învățătorilor, iată cum și-a precizat Apponyi atitudinea:

»Trecând acum la statificarea pe toată linia a școlilor elementare, în genere nu aș împărtăși părerea că atât acum cât și în viitor întreaga acțiune și misiune să se așeze pe umerii statului. Eu primesc bucuros ajutorul altor factori și așa cred, că politica cea bună și prevăzătoare este aceea, care se folosește de ajutorul tuturor factorilor sociali pentru a promova datorințele de stat și naționale; a factorilor cari se *acomodează* scopului statului, cari vor să se *identifice* cu misiunea statului. Fie-cărui factor îi zic: »cu tine, dacă se poate«, dar față cu ori-care aș adăuga: »contra ta, dacă trebuie!« Asta-i, după a mea părere, politica ce corăspunde *raporturilor de putere a statului ungar*. De aceea *deocamdată* nu caut rezolvarea problemei în săritura radicală de a statifica toate școalele, lucru pentru care nu avem nici bani destui, nici puteri intelectuale suficiente, ci să întărim și organizăm controla statului *asupra tuturor școlilor*. Iar unde statul se convinge că numai cu controla nu poate să ajungă la asigurarea *caracterului național al școlii*, acolo inomis să pășească în calitate de

FOIȚĂ ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

CORBEIU.

Narațiune istorică de Ioan Slavici.

PARTEA I.

Fata popii.

»Vorbă să fie! — grăi lelea Veta sugându-și buzele. — Nu zilele ai să i-le numeri omului din față. N'o să-mi zici, că sunt babă bătrână, și mi-o aduc aminte pe preoteasa, mama lui, de care a rămas în leagăn, eram copilă răsărită când Ungurii l'au omorât pe tatăl lui colo, la Plopiș, unde le eșise cu oamenii în cale. Nu te uită la părul lui, care a încărunțit înainte de vreme, nici la fața lui vestedă, pe care a sbârcit-o gândurile, nici la firea lui, pe care a întunecat-o amarul singurătății. Nu-i, soro, atât de bătrân cum ți-se pare ție, care ești tinără!«

»N'am oare ochi să-l văd!?« — întimpină Ana ridicându-și ulcioarele cu care venea dela isvor.

»Il vezi cu ochii tăi, — urma Veta, — care erai copilă când s'a întors dela Cămpeni, unde fusese judecător. Cum însă, Doamne, să nu înbătrânești, când de mama ta nu-ți aduci aminte, pe tatăl tău l'ai perdut când erai mic, frați și surori n'ai avut, de rude te-ai înstrăinat umblând la școli, iar nevastă și copii n'ai, ci trăești cuc în lume!«

Ana iar își lăsă ulcioarele jos.

Se încălzise apa 'n ele decând stătea de vorbă, dar n'o ierta firea să plece, căci ținea la Aurica, fata răposatului preot, pe care o știa copilă mică.

»Tot păcatele lui! — strigă ridicând glasul. — N'avea decât să se însoare când îi era timpul. E însă om neapropiat și veninos, care n'are alt gând decât să-și adune avere și să-și arete puterea. Știe toată lumea — urmă ea mai pe șoptite, că cei dela Metropolie țin la el fiind-că e om bogat și cu multă învățătură: o singură vorbă din partea lui ar fi destul, ca Andreiu al lui Ciobanu să se facă popă în locul răposatului și să și-o iee pe Aurica preoteasă. — Nu însă, nu vrea!«

»De! — răspuse Veta. — Cam cu anevoe o să uite, că răposatul l'a afurisit în fața poporenilor ca pe un om lăpădat de lege și intrat în legătură cu necuratul.«

»Nu-i asta, — lele Veto, — strigă iar Ana. — Lui de afurisenia popii nu-i pasă. Dar se înșală, căci unul, ori și cât de mare și de tare s'ar socoti, tot numai unul singur rămâne, iară mulți multe pot și nu știi, cum se întorc vremurile. Lasă, că-i aci secerișul, — adaugă ea, — și o să vedem, cine-i pune secerea 'n grâu.«

»Par'că nu-și aduce el secerători din altă parte, întimpină Veta. Flămânzi sunt destui: numai codru de pâne să fie!«

»Să vedem« — grăi Ana, și ea știa, ce zice. Ferbea tot satul, căci aveau și Ciobăneștii, și preteasa văduvă oamenii lor, care, fiind ziua de Sânt-Petru, steteau ca Ana cu Veta pela răspântii de vorbă și-l judecau pe domnul Vasile Corbeiu.

Mai erau, ce-i drept, și alții, care credeau că Ciobăneștii prea și-au ridicat nasul, și aceștia aduseseră de ziua aceasta la biserică pe unul curățel și chipeș, dl Moină, care cânta de tot frumos, ear după biserică se plimbase de braț cu Ghiurca, vărul lui Corbeiu, care le șoptia tu-

tura la ureche, că pe acesta o să-l ceară Corbeiu dela Blaj.

»Da! — o să fie nevoit să-l ceară!« — zicea el. Ei bine, e în lumea aceasta o dreptate, ear dreptatea aceasta cere, ca în locul preotului răposat să urmeze fie feciorul, fie ginerele lui: de unde-și lua dl Corbeiu dreptul de a aduce om străin în sat!?

»De unde și-l ia!« — strigau mai ales cei ce aveau și alte cuvinte de a fi supărați pe Corbeiu, omul neapropiat și veninos.

Erau cu toate aceste și unii, care se 'ndoiau, că Corbeiu va cere dela Blaj pe Moină, care se plimba la braț cu Ghiurca.

Nu doară c'ar fi putut Moină să-și găsească prin partea locului om mai cu trecere decât Ghiurca cel vestit, dar le era tuturora greu să-și închipuiască pe Corbeiu și pe Ghiurca mergând pe același drum.

Umblase și Ghiurca câți-va ani la școlile dela Aiud, dar în urmă s'a întors acasă și s'a apucat de gospodărie. Putea din averea ce-i rămăsese dela părinți și din zestrea nevestei sale să umble 'n cabrioletă cu doi cai; ținea însă să umble 'n căleașcă cu patru cai și să petreacă pela Belgrad cu domnii, care îi și puseseră numele Ghiurca. Mai ales la alegeri nu era nimeni de o potrivă cu el, căci știa să-i țină pe oameni de scurt și să-i ducă la vot.

Atât ar fi fost destul pentru-ca să se strice cu Corbeiu, căruia îi erau urgisiți ungurii, omorătorii tatălui său. Nici la Blaj, unde-și făcuse studiile gimnaziale, nici la Viena, unde a făcut pe cele universitare, n'a putut să-și uite mahnirile copilăriei, și, ales după întoarcerea sa ca judecător, se avântase cu tot focul tinerețelor în luptă. După

partidul popular (catolic) a ținut o conferință din ale cărei hotărâri nu se știe decât că afacerea a fost încredințată președintelui partidului, contelui *Zichy*. În aceeași afacere contele *Andrássy* a conferit cu *Szél Kálmán* și cu primul-ministru *Wekerle*. Ochii tuturor sunt îndreptați asupra lui *Kossuth*, așteptându-se ca el să risipească ori-ce nedumerire. *Kossuth* zace bolnav și până acuma nu s'a rostit. Se crede că firea lui conciliantă și cuminte va ști să dea declarațiile satisfăcătoare cari vor liniști spiritele. Deși nu credem ca o desbinare serioasă să se ivească pe tema aceasta, totuși afacerea este simptomatică și merită să fie urmărită cu atențiune.

Din Dietă.

— Ședința dela 14 Decembrie. —

O ședință puțin interesantă și cu puțin interes din partea deputaților. Se continuă discuția bugetului cultelor și al instrucției publice.

La începutul ședinței raportorul *Hoitsy Pál* prezintă proiectul de indemnitate pe cele două luni ale anului 1907. Aceasta deoarece discuția asupra bugetului pe anul viitor se prelungește atât de mult, încât nu-i perspectivă ca el să fie adoptat înainte de anul nou.

La discuția bugetului cultelor *Metzner Béla* dorește să polemizeze cu dl deputat *V. Goldiș*. Deputații naționali însă (din întâmplare) lipsesc cu toții din sală. (Voci: De n'ar mai fi niciodată aici!) Dacă, după plângerile deputatului *Goldiș* biserica ortodoxă românească primește dela stat un ajutor cu mult mai mic decât biserica protestantă care-i mai mică, în schimb biserica ortodoxă românească este foarte bogată. Biserica protestantă e mai săracă, dar și-a vărsat sângele pentru patrie. Congrua bisericii ortodoxe încă e mai mare decât a celei protestante.

Kállay Tamás cere supravegherea școalelor naționalităților pentru ca pe viitor să nu se întâmple cazul ca granița românească să se arate în școală până la *Stuhlweissenburg* (*Székesfehérvár*).

Steiner Ferencz vorbește scurt, cerând să se înființeze universitatea a treia la Timișoara, între naționalități.

Nagy Sándor cere statificarea școalelor normale (preparandiilor) confesionale.

Din Reichstagul Germaniei.

Vorbirea lui *Bülow*. — Votarea.

În ședința dela 13 c. a Reichstagului german partidele centru, liberal, socialist și polon au luat atitudine în contra politicii coloniale a cancelarului *Bülow*. După ce au vorbit reprezentanții acestor partide, colonelul *Quade* a spriginit proiectul de buget pentru armata din colonii.

A luat apoi cuvântul *Bülow*, care a zis:

»In ora din urmă țin să atrag atenția Camerei asupra unei responsabilități ce ia asupra-și. E vorba: vrem să păstrăm coloniile noastre ori vrem să le abandonăm? Vrem să primejduim autoritatea noastră, cinstea armelor, poziția noastră de stat numai pentru ca să economizăm relativ o sumă mică. Am ajuns la sfârșitul campaniei care ne-a costat sute și sute de milioane (aprobări în dreapta). Dar într'un moment de eclipsă sufletească nu vom jertfi rodul unei lupte lungi purtată curajos și cu stăruință? Asta ar fi o jertfă mare, pentru că am perde tot ceea ce am jertfit până acum pentru coloniile noastre.»

Liberalii au făcut atunci o propunere mijlocitoare, dar a fost respinsă cu 176 voturi contra 171.

S'a procedat atunci la votare asupra propunerii

guvernului, care s'a respins cu 178 voturi contra 167.

Bülow a citit atunci decretul de dizolvare a parlamentului.

Vorbirea deputatului V. Goldiș,

ținută în ședința dela 13 Decembrie.

Vasile Goldiș: On. Dietă! Preestimații dui deputați de sigur vor fi cu considerare la situația grea, în care mă aflu când trebuie să iau cuvântul după vorbirea unuia dintre cei mai renumiți oratori nu numai ai Ungariei, ci ai lumii întregi (S'auzim!). Cu toate acestea, datorința mă îndeamnă să spun, ce trebuie să spun cu aceasta ocaziune. Însemnătatea instrucției publice o cunoaștem cu toții, deci nu trebuie să accentuez valoarea ei, căci toți suntem pătrunși de ea. Cel puțin eu subscriu cu toată dragostea cuvintele renumite ale constituției elvețiene din 1798: »luminarea e mai presus de bunăstarea noastră«. Dar cu toate, că suntem pătrunși de valoarea ei, trebuie să constatez, că în Ungaria totuși stările în aceasta privință lasă mult de dorit. Cu oare care amărăciune trebuie să constatăm, că pe deoparte marea sărăcie a țării noastre, pe de altă parte colosalele jertfe aduse pentru militarism ne-au adus în o așa situație, încât ne lipsesc condițiile materiale, ca în Ungaria să putem face de prezent politică de-o concepție mai înaltă pe terenul instrucției publice.

De altfel aceasta a accentuat-o și dl ministru de instrucție publică în vorbirea sa. Ne lipsesc mijloacele; guvernului pe acest teren îi sunt legate mâinile. Astfel nici eu nu vă voi molesta cu o politică de o concepție mai înaltă pe terenul instrucției publice, nu mă voi folosi de mijloacele, ce fac efect, ci îmi voi exprima părerea asupra unei dorințe, despre folosul căreia mă voi strădui să conving atât pe on. Dietă cât și pe dl ministru de instrucție publică. (S'auzim, S'auzim!)

Înainte de ce a-și reveni asupra esenței lucrului, îmi iau voie să fac câteva observări. În săptămânile trecute din o parte ni s'a imputat, că noi formăm un partid confesional. În contra acestei acuze nici n'avem ce să protestăm, căci în partidul nostru sunt rom. catolici, gr. catolici, gr. orientali, protestanți; doar numai o confesiune lipsește din partidul nostru, dar cu timpul și aceea va fi. Deci nu formăm partid confesional. Cu toate acestea, reprezentăm și interesele confesiunilor, căci afacerea confesiunilor este afacere regnicolară și dacă un partid reprezintă interesele vre unei confesiuni, așa cred, că sprijinește interesele țării și vorbește despre o afacere regnicolară. Doar însuși ministerul a cărui buget e la desbatere, se ocupă și cu afaceri confesionale.

Am spus acestea din motivul, că în partea primă a observărilor mele, mă voi ocupa numai de chestii confesionale.

Îmi iau voia să atrag atențiunea dlui ministra asupra unei împrejurări. În declarațiile ministeriale, dar și în anele statistice, precum și în statistica conscripției din 1900 gr. orientali sunt consecvent luați împreună, de și e știut, că în Ungaria sunt două biserici gr. orientale, de sine stătătoare independente una de alta: ș. a. biserica gr. or. română și biserica gr. or. sârbă. Care deci voeste să studieze cu seriozitate Ungaria din punct de vedere confesional, va trage consecințe ce nu corespund stării faptice a lucrurilor. Bisericile protestante sunt luate corect, separat.

Îmi iau deci voia să rog pe dl ministru ca pe viitor datele referitoare la acestea două biserici să se adune separat, căci biserica gr. or. sârbă are cu totul alte instituțiuni, decât cea gr. or. română. Astfel are mitropoliți deosebiți, capul bisericii gr. or. sârbești e patriarhul din Carloveș, iar a celei gr. or. române, mitropolitul din Sibiu.

Cred că dl ministru va vedea cât de corectă este această observare.

Fac o altă observație, cu ceva mai gravă și ce poate va face rezsenz între unii deputați. De un timp încoace, așa de vre-o 5, 6 până 10 ani am observat, că în anualele statistice, în dispozițiile ministeriale, biserica gr. or. română e numită consecvent biserica gr. or. valahă.

Această numire e în contradicție cu dispoziția legii. Vă voi convinge, că această numire nu-i legală, ci chiar ilegală. În Ungaria nu este biserica gr. or. valahă, ci numai biserica gr. or. română. Dela 1868, de când e constituția în țară, nici o lege n'a numit biserica gr. or. română de biserica gr. or. valahă. (Citește legile despre această numire.)

Eu nu voesc să fac capital din aceasta, căci numirea de valah, nu e nimic dehonestător. Nu vreau să cred, că statisticele se fac cu gând de a ofensa, dar nu înțeleg motivele, de ce să adoptăm această numire, când se face cu scop de a șicana. (Strigăte: De ce nu?)

Pentru că în lege »român« e numirea. (Zgomot. Președintele sună). Pretindem să rămâneți la aceasta numire și să vă țineți de numirea legală.

Acestea sunt observările ce mi le-am făcut, ca introducere la vorbirea mea. Revin acum asupra proiectului de buget. Asupra administrației centrale voi face câteva reflexiuni. (S'auzim, S'auzim!) Pentru aceasta în buget e luată suma de 1.226.450 cor. Aici i-se face cea mai mare nedreptate bisericii gr. or. române. Ca să fiu mai bine înțeles, voi ceta câteva date statistice. După acestea în 1904 au fost parohii rom. catolice, 3231; pe teritoriul episcopiei Eperješului și a Muncaciului, gr. catolice, rutene și maghiare 578; gr. catolice române 1529; gr. or. române 1863; gr. or. sârbe 271. Biserica gr. or. cuprinde în sine de tot 2113 parohii matre, cea evanghelică 894, cea reformată 2010, cea unitara 109, și cea izraelită 555.

În 1904 preoți de sine stătători au fost: rom. cat. 2764, gr. cat., ruteni și maghiari 313, gr. cat. români 1025, gr. or. sârbi 193, gr. or. români 1786. Gr. or. de tot au fost 1985. Evanghelici 882, reformați 1967, unitari 109, rabineri 391.

În 1904 raportul școalelor confesionale în procente exprimat era următorul: rom.-cat. 32.15%, gr.-cat. 12.14%, reformate 11.31%, gr.-or. 10.57%, evanghelice 8.26%, izraelite 2.09%, unitare 0.22%.

Din aceste date statistice se poate vedea, că biserica gr.-or. atât în ce privește parochiile matre cât și a preoților de sine stătători, dar mai ales în ce privește școalele confesionale, urmează imediat după biserica rom.-cat., atât ca număr cât și ca însemnătate.

Cu privire la școale, lucrul se vede și mai lămurit, căci raporturile ministeriale spun, că după cele ungurești, mai multe, 2339 sunt școli cu limba de propunere românească.

În administrația centrală a ministerului de instrucție publică sunt aplicați 2 secretari de stat, 6 conzilierii ministeriali, 10 conzilierii de secție, 11 secretari, 9 vice-secretari și 8 concepști, de tot deci 46 de oficianți.

Dar în oficiile mai înalte din ministerul de instrucție publică nu e aplicat nici un român gr.-or. (Strigăte: Cum să nu!).

Președintele: Liniște!

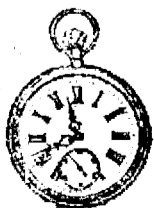
(Va urma)

Ultime știri.

Afacerea perchizițiilor. Paris, 15 Dec. Răspunzând asupra perchizițiilor făcute la Nunciatură, primul ministru *Clémenceau* a declarat că perchizițiunea a fost făcută din ordinul justiției de către judecătorul de instrucțiune. Dela ruperea concordatului nunciatura este o simplă casă ca ori-care alta. Dacă biserica voiește, este încă timp a se evita lupta. Ii oferim legea din 1881 pentru toți francezii; va avea pace; altfel dacă ne caută ceartă, va găsi furtună. (Aplauze).

Incidentul a fost închis.

Camera respinge moțiunea propusă de a se modifica legea din 1881.

SEGEDINUL E ORAȘ VESTIT

Acolo se pot cumpăra cele mai ieftine Oroloage și bijuterii, mai ieftine de cât ori unde. Nu-i de lipsă să ne dăm bani în mâini străine. Cine vrea să se convingă despre toate acestea, să ceară un catalog mare ilustrat, ce se trimite gratuit, dela *Scheiner Samu*, juvaorgiu în Szeged. Acolo se capătă un orologiu de argint dela 5 floreni începând, inel de aur, cu 14 carat dela 2 fl. 50 cr. în sus, cercei de aur dela 1 fl. 50 în sus, lanț (colier) aur 4 fl. 50 cr. un orologiu de nikel dela 2 fl. 50 cr. în sus, un vecker dela 1 fl. 50 în sus

Reuniunea de cântări din Beiuș.

— Adunarea generală. —

Beiuș, 6 Dec.

Cu bucurie vin să vă încrestez câteva momente din viața noastră.

Sunt manifestări dela care se așteaptă o bună înțelegere a vieții românești din acest colț al românilor.

Beiușul cu trecutul său istoric, cu așezămintele sale culturale vechi, încă din vremurile mari ale creșterii de ziua peste neamul nostru, este chemat ca și în lupta și silințele pentru trezirea și luminarea păturei de jos, să iee partea sa, vrednică de trecutul său, vrednică de jertfele ce le-au adus mărețele figuri ale bisericii române, și harnicii bărbați ai neamului nostru din veacul scăpat.

Lipsa și marea trebuință a acestei lucrări cu durere s'a simțit mai ales în mișcările anilor din urmă.

Fruntașii și chemații luminători și sprijinitori ai intereselor poporului de aici, au văzut că adunările despărțământului-Beiușan al Astei — înființat și acesta numai în vremea din urmă — singurul mijloc și prilej de a se întruni în mijlocul poporului dela sate, nu ajunge. Au observat, că toată Asociațiunea noastră cu debaterile și discursurile ei academice, devine mai mult o instituțiune de formă fără de nici un rost și influință asupra rândurilor de jos.

Drept-aceea anul trecut supt scutul acestui despărțământ s'a înființat o reuniune de cântări, având în frunte pe zelosul și simpaticul avocat Dr. I. Ciordaș, om cu inimă și simț pentru toate treburile românești.

A fost vremea să ne nizuim a eși odată din atmosfera moleșirii și a filisterismului și să ne înălțăm mintea și inima în sferile mai înalte ale cugetării, unde avem să ne dăm seama de ceea ce suntem și noi pe lumea aceasta, de ființa, chemarea și rostul nostru etnic și social.

Este vremea, când oamenii noștri trebuie să se cugete mai din adinsul asupra factorilor vitali ai încheșării și dăinuirii noastre naționale.

Și punctul de gravitațiune în privința aceasta este lupta pentru cultivarea aceluia mijloc, prin care și în care se afirmă gândirea, simțirea și caracterul deosebit al unui individ și mai ales al unui popor.

Acesta este graiul național.

El este cea mai bună și adevărată carte de botez a neamului nostru. În el stau răspândite firele din care se deapănă istoria noastră. În el zac tănuite comorile de artă și frumos ale sufletului românesc: Zbuciumul de dor și jale al doinelor, al cântecelor și al muzicii noastre.

Dovadă că ce avere s'ar putea desgroa pe calea aceasta din scrisul poporului nostru, că ce rol ar avea o muncă intențivă în privința aceasta, este rezultatul abia de un an al Reuniunii de cântări din Beiuș.

În jurul ei s'au întrunit oamenii noștri din toate rândurile. Iar cele trei concerte date în loc și mai ales cel din București, îi dau drept la viață și o fac vrednică de băgarea în seamă și sprijinul tututorilor cari au simț și inimă și gând pentru cultura română.

Adunarea generală s'a ținut în 4 Dec. a. c. Președintele Dr. I. Ciordaș, mândru de viul interes ce se vedea din fețele numărului public, — mai toți membrii activi, ajutatori, fundatori și pe viață —, la orele 4 din zi deschide adunarea generală.

Rostită cu multă rutină oratorică și dragoste de cauză, aceasta vorbire face cea mai bună impresie asupra tututorilor.

Se porcede la desbaterea afacerilor. Iau parte Doamnele: Livia Dr. Cosma, văd. Waltner, Cornelia Bușița, Dșoara Oct. Stolojan și dl Dr. G. Cosma, Dr. C. Popovici, Ioan Keri și Dr. C. Pavel.

Se alege de conducător harnicul tiner I. Meze. Iar dl I. Bușița, căruia forurile mai înalte i-a interzis conducerea mai departe a Reuniunii, se proclamă de director de onoare, rugându-l ca cu priceperea și sfaturile sale să ne stea și de acum înainte întru ajutor.

Secretarul Reun. unanim se alege Dr. C. Pavel. S'au înscris un număr frumos de membrii fundatori, pe viață și vre-o 70—80 înși de membrii ajutatori. După aceste Dr. C. Ciordaș, președintele, mulțumind tututorilor celor de față pentru viul interes, ridică ședința.

Amintesc încă, că adunarea cu regret luând la cunoștință demisia dlui I. Bușița, protestează contra atacului mișelesc al jidovilor dela fițuicele din Oradea-Mare, cași cum Reuniunea ar fi stăpânită și condusă de simțăminte antipatriotice, atunci când ea ținteste luminarea, povățuirea și cultivarea poporului.

Scopul ei este cultura. Se și miră omul cum astfel de obrăznicii jidovești află crezământ în curcile mai înalte.

Păi dacă stăm noi așa, în chipul acesta azi mâne dăm acolo, că dacă cineva ne-ar bănuși, că românii am furat virful turnurilor dela biserica Notre-Dame din Paris, momentan ne-ar lua în cercetare disciplinară.

Și noi trebuie să protestăm și în contra acestei învinuirii.

Secretarul Reuniunii:

Dr. C. Pavel.

(Vorbirea dlui Ciordaș va urma în numărul viitor.)

Din România.

Societățile expoziției. Buletinul oficial al expozițiunii ne dă următoarea situație financiară până la 28 Septembrie:

La această dată totalul cheltuelilor se ridică la 4.665.170 lei 42 bani, pe când totalul încasărilor se ridică la 1.165.664 lei 80 bani.

Iată cum se repartizează suma cheltuelilor pentru lucrările publice mai importante:

Construcțiunea palatului artelor 621.232 lei 75 bani; arenele române 324.000 lei; pavilionul regal 277.169 lei 45 bani; pavilionul industriei 142.739 lei 10 bani; pavilionul minelor și carierelor 172.294 lei 10 bani; pavilionul agriculturii 111.893 lei 20 bani.

Exproprierea terenuri 289.915 lei 35 bani; plata personalului 202.055 lei 27 bani; facerea parcului 314.068 lei 67 bani; facerea lacului 107.058 lei 47 bani.

Pentru construcția luptelor navale, Toboganului și pentru Waterchute 134.070 lei 05 bani, pentru instalarea luminei electrice 347.370 lei.

Lucrarea grotelor și cascadelor 85.330 lei 75 bani; cheltueli generale 49.739 lei 13 bani.

Pentru venituri, suma cea mai mare de 450.000 lei a produs-o concesiunea loteriei și înțrarea în expoziție a produs până la 28 Septembrie lei 295.223 bani 35.

NOUȚĂȚI.

/ A R A D, 16 Decembrie 1906

— **Știre personală.** Aseară târziu am primit din Lugoj știrea telegrafică despre îmbolnăvirea veneratului deputat Coriolan Brediceanu. Distinsul fruntaș e bolnav în pat de Duminecă. Ii dorim grabnică însănătoșare.

— **Examen pedagogic.** Dl profesor din Brad Traian Suciu, a făcut la universitatea din Cluj examenul filozofico-pedagogic cu succes laudabil.

Felicitări!

— **Știre literară.** Atragem atențiunea cititorilor noștri asupra narațiunii istorice scrise pentru «Tribuna» de eminentul literat și colaborator al nostru Ioan Slavici.

— **Palmă culturale ungrești.** Sub acest titlu «Temesvári Hirlap» publică un articol pe cât de lung pe atât pe zăpăcit eșit din capul distreerat a cutărui ungar din Oravița. Cică românii de acolo, au făcut mare demonstrație contre ungarilor, când Z. Bârsan a dat cele trei reprezentații teatrale. Românii au făcut invitații numai

Loșodna Regelui Alexandru cu Regina Draga.

— Memorii de Cristina Lunyevitza-Petrovici. —

(Urmare și fine.)

În această zi pela ameazi sora mea Draga sta liniștită în odaea ei cu cele două surori mai mici și cu fratele Nicodem. Deodată se auzi la poartă soneria trasă cu vehemență.

Când subreta deschisă poarta, doi domni năvăliră în casă și cerură cu stăruință să vorbească imediat cu dama casei. Acești doi bărbați nu erau altcineva, decât Ghencici, mareșalul curții (care mai târziu și-a tradat regele) și vice-colonelul Nesici, ministrul lucrărilor publice.

Ii primi fratele meu.

— Unde e doamna? Trebuie să vorbim imediat cu ea!

Fratele nostru le ținu calea cu curtuasie, ca să nu între în camera de zi, pentru-ca sora noastră să aibă timp să se 'mbrace.

— Nu, nu! — strigară aceștia agitați. — Trebuie să ne conduci imediat la dânsa.

»Trebuie să-i vorbim fără amânare.

Dar sora mea n'a vrut să-i primească până nu și-a îmbrăcat toaleta de oraș.

În clipa când sora mea a intrat în odaie, cei doi miniștri au apostrofat-o furioși:

— Doamnă, părășiți țara numai de cât! Depărtați-vă de Belgrad imediat, treceți în Ungaria!

— Scuzați domnilor, răspunse sora mea liniștită — dar ce-am greșit ca să vă luați dreptul a-mi porunci să-mi părăsesc țara?

— Nu putem discuta cu D-Voastră despre a-

cest lucru. Trebuie să plecați din țară îndată, fără amânare!

— Dar pentru Dumnezeu, de ce?

— Țara și interesul regelui pretinde să vă depărtați curând.

— Dacă interesul regelui — zise sora-mea — pretinde, atunci vă spun pe cuvântul meu de onoare că voi pleca în momentul din care mi-am împachetat câte-va lucruri.

»Dar dacă i-se va întâmpla ceva regelui, sau va comite vre-o faptă desperată, pe D-Voastră vă fac responsabili.

— Luăm toată responsabilitatea asupra noastră, dar plecați imediat!

Trădătorul Ghencici încercă a o convinge ca să meargă pentru câte-va ceasuri pe dealul Topciderului, în vila de vară a soției lui. Dar Draga a refuzat această ofertă.

— Plec; nu voesc să'l mai văd pe regele; ori ce se va întâmpla, să aveți păcatul pe suflet!

După aceasta ministrii plecară.

Sora mea ordonă să i-se împacheteze cele mai trebuincioase lucruri, trimese servitorul după trăsura, își sărută surorile și le rugă să vie a doua zi în Zimony unde le va aștepta.

Încă câte-va momente rămase singură cu fratele ei, îi luă jurământul, că nu va trăda nimăruș, unde s'a dus, apoi îi spuse confidențial că se duce la mătușa ei Mira. Că a voit serios să se ascundă, dovedește mai bine faptul că n'a venit la mine, ca soră. Mai târziu îmi esplică, că n'a venit la mine fiind convinsă că regele s'ar fi gândit s'o caute la mine.

Abea plecă Draga de acasă și surorile cele două împreună cu fratele nostru Nicodem, auziră din stradă tropote de cai. Se uitară pe fereastră și vă-

zură, că tinărul rege însoțit de câți-va oficeri din gardă se apropiau de casa noastră. Regele scutură poarta cu vehemență și ordonă să-l lase imediat înlăuntru. Fratele nostru mirat alergă în curte și deschise poarta. Regele îi dădu mâna și'l salută așa:

— Ce faci cumnate? — și întrând repede pe poartă întrebă: — Unde e doamna Draga?

— Nu vă pot spune majestate unde s'a dus, căci m'am jurat, că n'am s'o tradez nimăruș.

— Dar înainte de-a depune jurământul în fața surorii tale, — răspunse regele — mi-ai jurat mie credință și ascultare și acum îți ordon ca rege, să-mi spui unde s'a dus sora ta.

»Nu așa, — continuă în momentul următor — fiind că ști cu siguranță unde s'a dus, îți ordon, să mergi și s'o aduci aici imediat!

Regele intră în camera de zi, iar fratele meu rămase în coridor cu adjutantul regelui, colonelul Damian Popovici, care mai târziu a fost unul din conducătorii regicizilor. Fratele meu esită și se uită la colonelul, care îi șopti:

— Nu, nu te duce!

Fratele meu se indignă. — Dar domnule colonel, — șopti cu voce mirată — cum ași putea denegă supunerea față de regele meu?

În momentul acesta eși și regele din odaie și-i zise așa:

— Nicodem, urcă-te în trăsura mea și du-te după doamna Draga. Dacă nu va veni îndată, voi da poruncă oamenilor mei, să facă perchișiție în toate casele din oraș și să nu se întoarcă până când n'o vor găsi.

Nicodem nu se urcă în trăsura regelui ci se duse pe jos la mătușa Mira. Regele rămas cu sorioarele noastre iar garda călare sta la poartă.

românești deși ei știu ungurește. Lucrul acesta se întâmplă numai în Ungaria.

Și mă rog aceasta-i palmă culturii ungurești!

— **Marconi declară război Austriei.** Provincia Veneția a predat zilele acestea medalia de aur lui Marconi, inventatorul telegrafiei fără sârmă. După ce senatorul Tiepolo a ținut discursul festiv, a luat cuvântul Marconi, care între altele a zis: Când într-o zi ar răsună strigătul de război pe acestea mari (Adriatica,) nădăjduesc, că radiotelegrafia va aduce Veneției cu iuțala fulgerului știrea despre biruința Italiei.

Aceasta declarare a produs mare supărare în cercurile austriace.

Unele foi italiene îi și atacă cu vehemență pentru discursul său neprecugetat.

— **Minciună nesuccesă.** Jocul de cărți nu-i legat nici de timp nici de loc.

Cei bolnavi de aceasta pasiune joacă zi și noapte, în cluburi, cafenele, casine, la răspântia străzilor, pe câmp, chiar și în școală, pe când profesorul își ține prelegerea. Dar încă nu s'a întâmplat cazul, că cineva să joace cărți în staulul de porci. Vasile Jovanov din Satul-nou, a făcut aceasta încercare... S-a dus noaptea pe la orele 10 în staulul lui Jertfa Homolnicean, voind să-i fure porci. Homolnicean s'a trezit, iar Jovanov a luat tâlpășița fără să-i fi putut fura! N'a scăpat însă cu atât, căci Homolnicean l-a cunoscut și în ziua următoare l-a dat pe mâna judecătorei din Panciova. Aici șiretul Jovanov s'a apărut zicând, că lui nici prin minte nu i-a trecut să fure porcii și că a venit la Homolnicean, fiindcă acesta l-a chemat pe orele zece să joace cărți cu el în staulul porcilor. El a și venit, dar stăpânul n'a fost încă acolo. Judecătoria însă n'a dat crezământ fasonării lui, și l-a pedepsit la 6 luni închisoare. Tabla regească din Timișoara a redus sentința la trei luni.

— **Scene din dieta croată.** De mai multe zile dieta croată discută asupra adresei. Aproape în fiecare zi starcevicianii se încaieră cu rezoluționistii pe cari îi numesc »maghiaroni«, așa că prezidentul și de câte 2—3 ori este silit să suspende ședința. Invecțiile ca: »mincinosule, păcătosule, obraznicule«, sunt floare la ureche.

Tomatz, față de propunerea coalitiei de a se recunoaște și sârbii ca nație, zice că asta nu-i demnă de »regele croat«.

Grahovatz (președinte) roagă pe toți să nu amestece în discuție pe M. Sa.

Gasparovits. Colegul Tomatz a amintit respectuos de regele.

Elegovits. Trăiască regele, jos Kossuth.

Tomatz. În adresă se pomenește într-una de coroana Stului Stefan, dar de coroana Croației nici

pomenire. Într-o parte Dumnezeu și Croația, în cealaltă Kossuth și voi! (Zgomot).

Babics. Rușine că se mai găsească oameni cari vorbesc astfel.

Elegovits ia în gură o flueriță și începe a flueria.

Se naște un zgomot infernal, prezidentul e silit să ridice ședința.

Scene de astea sunt la ordinea zilei în scupcina dela Zagreb.

— **Rojdestvensky și Nebogatov.** La Peterburg conziliul superior de război continuă a desbata procesul intentat admiralului Nebogatov. Senzație mare a făcut Mercuri intrarea în sală a admiralului Rojdestvensky chemat ca martor. Toți s'au sculat de pe scaune și l-au salutată.

Venind rândul la ascultare, Rojdestvensky a a cerut mai înainte de toate permisiunea să nu dea răspuns la întrebările ce ar putea să-l privească și pe el. A declarat apoi, în decursul ascultării, că într-adevăr japonezii au avut artilerie mai bună, ținteau perfect, ceea ce se explică prin faptul, că mărinarii japonezi au fost ezersați mai bine ca rușii. În marina rusească numai puțini artileriști au avut prilej să tragă cu tunul, cei mai mulți erau spectatori. Materialul de artilerie rus era de altfel cam d'opotrivă cu al japonezilor. Flota condusă de Nebogatov numai așa i-ar fi folosit, dacă ar fi sosit mai iute. La întrebarea dacă în împrejurări anologice ar fi procedat și el ca Nebogatov, n'a dat răspuns. A declarat însă, că ar fi fost rău dacă la ordinul de predare al lui Nebogatov oficerii ar fi refuzat supunerea. »Crezi dta — a zis către procuror — că ar fi fost bine, ca oficerii să nu se fi pus ordinului de retragere a lui Kuropatkin la Liao-iang? Eu din parte-mi i-ași fi împușcat pe toți aceia, cari nu s'ar fi supus ordinului meu«.

Procesul va mai ține poate câteva zile.

— **Cum se împiedecă emigrarea?** E din cale afară revoltător, că un biet om care aici nu poate să-și câștige pâinea de toate zilele voind, să plece în altă țară, e împiedecat și supus tuturor șicanelor poliției. Căci cum vreau cărmuirii nostri să împiedece emigrarea? Așa că pun păzitori ageri la toate granițele și pe bieții pasageri îi controlează cu toată vigoarea. Dacă apoi bănuiesc ceva, îi inapoiază. Așa s'a întâmplat și cu muncitorul Matei Hadji, a cărui brațe tari aici nu i-au adus cele de lipsă pentru traiul vieții. A voit deci să plece în Germania. La granița țării însă a întâmpinat mari neplăceri. L-au boicotat și desbrăcat și deși spunea bietul, că numai în Germania pleacă și nu în Americă, i-au luat banii, iar pe el l-au închis ca pe un făcător de rele. După o zi de închisoare și foame, a fost escortat.

— În decursul sfatului — zise regele — deodată observ, numai că Gencici și Nesici Borivoi es din sală. Mi-am gândit imediat, că de-aceia pleacă ei, că pe când eu încerc să înfrâng opoziția ministrilor mei, ei o vor depărta pe Draga. Sunai, căpitanul Blaznavat, oficerul de serviciu, intră în odaie.

— Unde s'au dus ministrii Gencici și Nesici?

— S'au îndepărtat de palat și s'au dus spre ulița Crunsca. (Ulița în care ședea sora mea).

— Mie — zise regele — mi-a fost de ajuns atâta ca să cunosc situația. Luai din sân icoana și luai jurământul ministrilor, că nu se vor depărta din palat, până când nu mă voi reîntoarce eu. Apoi dădui poruncă garda să pună șaua pe cai, și să tragă la scară trăsura, eu îmi luai uniforma de general și îndrumai pe Damian, adjutantul meu, să-mi aducă inelul. Apoi mă dusei la casa Dragei, unde mi-se aduse la cunoștință că a dispărut Draga!

Inimicii surorii mele în modul acesta, nu numai că n'au împiedecat logodna surorii mele cu regele Alexandru, ci din contră au grăbit-o cu o zi.

Adecă și se impune o datorință numai: să mori aici.

— **Oameni, cari n'au nimic sfânt.** În foaia oficială dela 13 Decembrie cetim, că Aurel Pop, jude la tribunalul din Giula, precum și în numele copiilor săi Nora, Victor, Nicolae, Ioan și Imre a cerut dela ministrul de interne să-i îngăduie schimbarea numelui de familie în »Baldi«.

Tot așa și Ciril Cărpineț, șeful revisiei de computuri dela ministerul de justiție și-a schimbat numele în »Káráp«.

Și-au schimbat numele românesc precum de mult și-au schimbat sufletul de român!

— **Un popă cerșetor.** De câteva zile presa maghiară scrie coloane întregi despre popa din capitală, dr. Gerlach Ferencz, care în viața lui trăia ca un cerșetor, și care totuși la moartea lui a făcut mare senzație, testând 250.000 coroane pentru ajutorarea școlilor rom. cat.

Cum a ajuns însă la o sumă atât de mare, s'a descoperit acum, în urma cărei descoperiri după fapta lui creștinească, dacă ar trăi — ar fi dat pe mâna parchetului și aruncat în mijlocul făcătorilor de rele, ce umplu temnițele ordinare.

Acest popă a avut mare trecere în familia baronului Baldácsy, care a murit lăsând averea sa de mai multe milioane, familiei Földváry. Gerlach în situația aceasta a furat juvaiericale și hârtii de valoare în preț de 30000 cor.

— **Căsătorie rară.** Ziarul vienez »Die Zeit« anunță că în comuna Anjezd (Moravia) s'a săvârșit zilele trecute căsătoria între Iosef Koffner, în vârstă de 101 ani, cu Rosa Waldner în vârstă de 100 ani.

»Tânăra« păreche trăia de 30 de ani împreună.

— **Mort de foame.** La hotărâle comunei Duman s'a găsit cadavrul unui om de 50 de ani. Făcându-se autopsia, s'a constatat, că cadavrul este a unui om, ce a murit de foame.

— **Omorul dela Gașsa.** Curia a adus sentința în procesul lui Mitru Ardelean, care omorise pe Nicolae Costan, amantul soției lui. Sentința tribunalului din Arad a redus-o dela patru ani închisoare, la un an și zece luni.

— **Plăcile de Odeon** cu un diametru de 19 cm. din inseratul de ieri a lui Tóth Iózsef din Seghedin, costă numai 3 cor. bucata și nu 6, după cum se scrisese.

— **Femeile engleze,** nici odată nu folosesc a față decât »Lapte de castravete« ce se găsește în adevărata calitate engleză în farmacia Balass-K., în Budapest, VI., Andrassy-ut 47. E de efect sigur și e nesticăcios, ce deja după folosire de 2—3 ori înlătură ori-ce pete de pe față și aceleia îi dă tinereța și fineța.

Să grijim ca pe fiecare sticlă numele »Ballassa« să se găsească. Sticla cu 2 coroane, săpunul englez de castraveț 1 cor., pudră de castraveț 1.20 Se află în toate farmaciile. Prin postă se capătă din farmacia lui Ballassa Kornel, Budapest — Andrassy-ut 47.

Se capătă în Arad la farmacia Földes Kelemen și la drogueria lui Vojtek și Weisz.

— **Apa amară „Igmandi“** alui Schmidthauer e foarte bine să se găsească în fie-care casă, ca la caz de nevoie folosind din ea câte jumătate de pocal, delătură definitiv ori-ce boală de stomac și astfel împiedecă răspândirea boalei în organizația corpului. Aceasta apă nu numai te mântuie de boală, dar dezvoltă pofta de mâncare.

— **Kerpel Izsó,** librar cu bun renume din Arad, recomandă cele mai noi hârtii de epistole, aparatele de ars lemne și de aplicat pe catifea, de cea mai aleasă manufactură, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

— **Nu-i nimeni bolnav,** dacă întrebuințează balzamil regesc renumit al farmacistului Grosz Nagy Ferencz din Debreczen, ce vindecă pe oricine de dureri de cap, podagră, dureri de dinți și de șele.

Regele era foarte nerăbdător și 'n fiecare moment se ducea la fereastră să vadă că nu vine încă »sărmana lui logodnică«.

Fratele meu sosind la mătușa Mira, găsi poarta închisă. Cu mare greu îl lăsară înlăuntru și atunci zise cătră sora Draga:

— Te rog să vii imediat. Regele te cheamă și te așteaptă la noi acasă. Îi povestii și ce a zis regele despre perchisiția tuturor caselor din oraș.

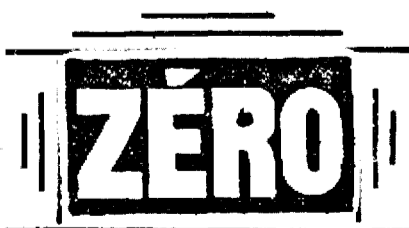
Sora noastră se gândi un moment ce să se facă. Și fiindcă ajunse la deducțiunea, că aceasta e voia lui Dumnezeu și de altcum totdeauna îi era frică că regele va face o faptă desperată, emoționată adânc și plângând în hohote se întoarse acasă, unde regele Alexandru o primi cu multă dragoste și îi trase pe deget inelul de logodnă.

Așa se întâmplă, că în loc de Dumineca, logodna s'a ținut Sâmbăta. Insuși regele mi-le povesti acestea așa:

Presida un consiliu de ministri, pe care-l convocase, ca să le comunice hotărârea lui, că se logodește formal cu doamna Draga.

La boala «VÂNĂ de AUR», diabetă și intestine indispensabil pentru leuze și copii în fașe. Tot omul iubitor de curățenie indispensabil trebuie să întrebuințeze medicamentul «ZERO», căci prin el dobândești o dispoziție plăcută și folositoare.

— Impiedecă ori-ce infecție și zgăriere. —

La întrebuințare e mai ieftin decât hârtia. Ori unde se poate capătă.

„ZERO“ e fabricament de vată, brevetat.
BUDAPEST VII. — Strada ROZSA 45.

Telefon 87—52.

Telefon 87—52.

— Au sosit bijuteriile de moda cea mai răspândită. Mare asortiment de tacâmuri de argint. Oroloage de aur, argint și oțal de buzunare. Un departament separat se găsește fabricațiunile de argint china de prima calitate.

Grallert S. és fia, Arad, Piața Andrássy nr. 22.

— Atragem atențiunea asupra anunțului alui *Fábián Lajos.*

— Atragem atențiunea asupra anunțului alui *Grüner és Varga.*

PARTEA LITERARĂ.

Din călătoria mea la București și la Constantinopole.

De Teodor Filipescu.

Partea a II-a.

VII.

Dela »Pietre« se mai vede pe partea aziatică la sud de Scutari, stațiunea drumului de fier din Anatolia *Haidar-Paşa*. Aceste căi ferate se întind până la Angora și Conia. La sud de Haidar-Paşa e *Kadiköi* și *Moda*, vilegiaturile creștinilor bogăți din Constantinopol.

Incepând dela »Pietre« până la palatul sultanului »*Ildiz-Kiosk*« sunt postate sentinele, iar agenții secreți de poliție fac preumblările lor obișnuite, încât ai crede că ai de lucru cu levantinii sau niște călători streini. În întreaga capitală vezi foarte puțini polițiști în uniformă, agenți secreți însă nu lipsesc nicăieri.

Dela »Pietre« plecăm spre sud-vest prin mahalaua *Fundukla* în mahalaua turcească *Tophane* către Bosfor. *Tophane* înseamnă casă de tunuri, aici e arsenalul împărăției otomane. Spre nord sunt atelierile iar către malul Bosforului sunt atelierile de artilerie. În curte se văd multe tunuri. Lângă arsenal sunt două moschee frumoase. Înaintea acestui arsenal e locul unde stau vapoarele streine de război. În această mahalauă se văd case frumoase, dar necurătenia e foarte mare; aici să vând și acuma fete frumoase din Caucaz pentru haremul turcilor bogăți.

La *Tophane* începe cartierul *Galata* cu agențiile vapoarelor și al vamei. În această parte a orașului se vede o amestecătură de rase de oameni, pe cari nici nu și-o poate închipui cineva. Turci, greci, ovrei, turcoace, europeni de tot felul, negrii, arabi, etc., vezi într'una, pe lângă aceea viață, care e caracteristică pentru orașele turcești-bizantine. Toate aceste fac asupra noastră o impresie stranie. O curiozitate a capitalei Constantinopol sunt însă câinii fără stăpâni, cari zac lenși peste ziuă în drum fără să se miște în cât poți trece peste ei. Înaintea agenției, a măcelarilor și a cazarmelor vezi câini în turme, așteptând să capete un os de ros. Iar seara, când locuitorii Constantinopolului scot gunoiul înaintea casei pe strade, câinii se scoală și se sfășie între ei, care de care, ca să îmbrace mai mult. Aceste animale necurate, de multe-ori bolnave, sunt în parte organele serviciului sanitar din Constantinopol. Se zice, că un englez ar fi promis 50.000 de franci pentru câinii din Constantinopol, a căror piele s'ar fi întrebuințat în tăbăcărie, dar magistratul capitalei a refuzat această ofertă. Câtă necurătenie și strivini ar mai fi pe stradele Constantinopolului dacă ar lipsi acești câini.

Din cartierul *Galatei* ajungi prin o stradă, pe care te sui pe trepte de peatră; în Marea stradă de *Pera* (cartierul european). Suișul acesta se chiamă *Iüksek Kaldırım* (Pavagiu repede = steil).

Lângă agenția română, sau mai bine zis lângă »*Puntea Nouă*« am luat o barcă, și am trecut peste Cornul de Aur la *Sambul*.

Taxa pentru dus de persoană e 10 para. În *Sambul* am debarcat la *Serchedji*, lângă »*Podul Nou*«. Aici am închiriat o birjă (trăsură) și am plecat la moscheea *Sf. Sofia*.

Birja am tocmit-o cu 8 piastri=1 franc 68 bani. *Podul Nou* leagă cartierul *Galata* cu *Sambul*, el e construit de pontoane de fier și e lung de 420 metri. Peste această punte trec de dimineața până seara oamenii din toate naționalitățile și în număr atât de mare, încât pot servi fie-cărui călător ca obiect de studiu.

Generali, dame de harem, eunuhi, rabini, episcopi, soldați, hamali, etc. etc., se grăbesc încolo și încolo. Lângă pod în *Sambul* e piața de pește (*Baluk-Pazar*) cu moscheea *Sultanei Valide* (ma-

mei Sultanului). Această moschee mare și frumoasă e clădită în secolul XVII. Către vest (în dreapta) e *Bazarul Egiptean*, unde se vând parfumuri de tot felul, și alte mărfuri coloniale; ceva mai departe e strada *Usurn Ciarși* cu prăvăliile strungarilor de chihlimbar.

Am ajuns cu trăsura la *Moscheea sf. Sofia* (Aia Sofia=sf. înțelepciune). Intrarea în această moschee e 2 fr., de persoană. Atâta cer cel puțin preoții turcești (hoge) la intrare, ei scad acest preț până la un franc, dacă negociezi cu ei. Așa d. e. nouă ne-a succes să plătim câte-un franc, iar dl conzul *Penescu*, care a intrat pe altă ușă cu mamă-sa, cu secretarul legațiunii române și cu un dragoman, au trebuit să plătească câte 2 franci de persoană.

Aia Sofia e clădită în anul 325 de împăratul roman *Constantin*, pe urmă a ars și s'a renovat din nou, pe timpul lui *Iustinian I* (527—565). Acest domnitor a adus toate comorile din imperiu și a clădit această măreață biserică. Ușile erau aurite și din lemn de codru, candelabrele erau de aur, icoanele de argint cu mărgăritare, etc.

În anul 1204 a fost această biserică jefuită de cruciați, iar în 1453 au jăfuit-o turcii când au cucerit Constantinopolul. Pe timpul împădurării Constantinopolului se refugiaseră bizantinii în sf. Sofia; peste 70.000 de oameni așteptau aici în rugăciuni ca să-i scape Atotputernicul prin îngerul seu de turci. Călugării grecești au fanatizat în mod prost acest biet popor creștin. În loc să le spună, să meargă afară să apere zidurile orașului, ei căutau să convingă pe creștini, că vor fi salvați de sus. Când au intrat turcii în oraș, ei au jefuit și omorât pe toți cari s'au refugiat în această biserică.

Omorurile și jafurile, se zice, că au ținut trei zile, și mulți din locuitori fură duși în robie.

După o verziune grecească, ar fi intrat însuși sultanul *Fatih Mehmed II* cu ostașii în catedrală și ar fi tăiat pe creștini. Cadavrele acestor nenorociți zăceau în grămezi atât de mari, în apropiere de altar, încât Sultanul *Mehmed*, care era pe cal, își șterse mâna de sânge acolo pe coloana de marmoră unde se vede gravată ca amintire de acel măcel.

După istoricii turci însă, sultanul *Mehmed II*, a intrat abia a treia zi în oraș și e cu neputință să fi aranjat el acel măcel. Istoricii turci zic, că ce au scris Grecii e o minciună și răutate, mai cu seamă se referă aceste la vitejia grecilor.

(Va urma.)

Bursa de mărfuri și efect. din Budapesta,

Cota oficială pe ziua de 14 Decembrie.

INCHEEREA la 12 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907 (100—kg.)	7.40—7.41
Secară pe 1907	6.57—6.58
Orz pe 1907	7.40—7.41
Cucuruz pe 1907	5.17—5.18

INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907	7.42—7.43
Secară pe Aprilie 1907	6.59—6.60
Orz pe 1907	7.47—7.48
Cucuruz pe 1907	5.19—5.20

Redactor responsabil **Sever Bocu.**

Editor-proprietar **George Nichin.**

De ce

Emulsiunea lui *Scott* este preferata untorei de peste obișnuite, fiind-că untura de peste cauzează greutatea de mistuire, și organismul numai o parte mică din untura de peste absoarbe. Emulsiunea lui *Scott* descompune untura în picăturile cele mai fine, așa că și stomacul cel mai slăbit în forma aceasta o poate ușor mistui. În urma aceasta contribuie mult la nutriere (5).

Semnul, că *Emulsiunea lui Scott* e veritabilă este breveta: «un om, care poartă în spate o știucă mare».

Cu provocare la foaia aceasta și trimițându-se 75 fileri taxă de timbru trimite franco un model.

Dr. **BUDAI EMIL**, «*Városi Gyógyszertár*»

BUDAPEST, IV. Váci utca 34—50.

Prețul unui flacon original **G. 2.50**

Se află în fie-careapotecă.

„Timișiana“

institut de credit și economii.

Concurs

pentru ocuparea unui post de practicant la institutul de credit și economii: »*Timișiana*« din *Timișoara*, se escrie prin această concurs, cu termenul până la 25 Dec. a. c.

Postul e dotat cu un salariu anual de 900 coroane, plătit în rate lunare anticipative.

Ceice doresc a ocupa acest post, dela cari se cere absolvirea unei școale superioare de comerț, cum și cunoașterea limbilor: română, maghiară și germană, au aș înaintă cererile lor până la termenul indicat mai sus, subsemnatei direcțiuni.

Direcțiunea

institului de credit și economii »*Timișiana*«
Timișoara—Temesvár.

ANUNȚ.

Am lipsă de un candidat de avocat român cu praxă. Dr. Ioan Papp avocat Brăd.

A apărut și se află de vânzare la administrăția »*Tribunei*«

Românii din *Bosnia și Herțegovina* în trecut și prezent.

Comunicări făcute »*Academiei Române*« în ședința din Noemvrie 1904. Adăugate și întregite de *Isidor Ieșu*.

Se poate căpăta cu prețul de 1 C. 50f.

Plus 10 fileri porto.

Muzică militară !

În grădina de iarnă a hotelului

„Crucea Albă“

azi, Sâmbătă seara,

muzica militară a regimentului c. r. 30

va concerta

sub conducerea maestrului *Zellner Sándor*.

Program:

1. Uvertura din opera »*Figaro*«. W. A. Mozart.
2. »*Plimbare*«. joc de M. Zicher.
3. *Fantasia* »din opera *Faust* și *Margareta*« de *Ganod*.
4. *Es blinkt der Than*, cântec A. Rubinstein.
5. *Selig die Verfolgung leiden* din opera »*der Evangelimán*«, W. Kinzl.
6. Părți din »*János Vitéz*« P. Kacsok.
7. Părți din »*Vigan és kedélyesen*« putpuri *Drescher*.
8. Părți din opera »*Tavaszi*« I. Strauss.
9. *Ich bin eine anständige Frau*, cântec din opera »*Văduva veselă*« F. Lehar.
10. »*Dort unten im Süden*« (*Dounth South American Sketch* (nou) *Middletan*).

Inceputul la 8 ore seara.

Cu deosebită stimă :

Braun Gusztáv,
hotelier.

S'a fondat la anul 1874.

H A I N E

pentru bărbați,
juni și copii

din materie de cea mai bună calitate, cele mai moderne, cel mai bun croi, paltoane și pardesii de toamnă și de iarnă în cele mai favorabile condiții și mai ieftine prețuri la

Moskovitz Zsigmond

Liferantul inteligenței române

A * R * A * D,

Edificiul teatrului.

● Filiala în Piața libertății Nro. 1. ●

Toate vestmintele gata, la dorință se întocmesc conform corpului, fără alta renumerație.

În fiecare săptămână
MARFĂ NOUĂ!

Telefon Nro. 584.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ.

1905.
26 Noembre

113383516
1389032
66198654
23688864
11999776
15075400
2920477
5763898
697367
725771
82875885
—
14253077
27535572
366407289

12000000
20110084
3039628
245661760
1560783
1159149
82875885
—
366407289

ACTIV

79788516	Reserva metalică Aur . . .	84530949
33595000	" Trate Aur . . .	35447500
	Argint și diverse monete . . .	
	Portofoliu Român și Străin . . .	
	*) Impr. contra ef. publice . . .	10580900
	" " " " în cont curent	21410475
	Fonduri publice . . .	
	Efectele fondului de rezervă . . .	
	" " amortisarea imob. și material	
	Imobili . . .	
	Mobilier și Mașini de Imprimerie . . .	
	Cheltueli de Administrațiune . . .	
	Deposite libere . . .	
	" " & provizoriu . . .	
	Conturi curente . . .	
	Conturi de valori . . .	

PASIV

	Capital . . .	
	Fond de rezervă . . .	
	Fondul amortisării imobilelor și material . . .	
	Bilete de Bancă în circulațiune . . .	
	Profituri și perderi . . .	
	Dobânzi și beneficii diverse . . .	
	Deposite de retras . . .	
	" " " & provizoriu . . .	

Scomptul 5 % *) Do banda 5 %

1906.
18 Noembre 25 Noembre

120839472	119978449
608053	602790
89742602	91812475
31964840	31991375
11999979	11999979
14721335	14720335
2899824	2899824
5814092	5814192
607107	607154
786192	792447
82839800	83626800
20949500	22318500
10207720	5640102
20071694	21073699
414052210	413878121

12000000	12000000
21621136	21628098
3275468	3275468
270178540	267759330
1646498	1646498
1541268	1623427
82839800	83626800
20949500	22318500
414052210	413878121

Grîjiți la firmă!

Gâte cuvinte înainte.

S'a deschis târgul de Crăciun în bazarul de emulare din edificiul teatrului. Aduc la cunoștința onoraților cumpărători, că în ast an nu voi deschide sucursală, astfel voi vinde exclusiv numai în bazarul bine apreciat din edificiul teatrului. Tot odată aduc la cunoștința publicului. Că cumpărările, luând în considerare micul spaț, să le facă mai îngrabă și prin această am hotărât, cu toate obiectele de jucărie și infrumșetare. Cari până acum le vindeam cu 8, 18, 30, 50 cruceri. și 1 fl., să le vând până în 10 a lunei vistrare cu 7, 15, 25, 45, și 90 de cruceri. În acel mai apropiat inserat al nostru voi putea servi cu gatalog mai detaliat.

REICH EL,

în edificiul teatrului.

Tot aici află aplicare două fete. Cele cari or mai fost în prăvălie de acest fel, vor fi preferite.

Grîjiți la firmă!

Precauțiune de gumă.

Precauțiuni parisiene, de gumă și de beșică de pește, corespunzătoare tuturor dorințelor. O duzină 4, 6, 8 și 10 cor.

Copot american duzina 4, 6 și 8 cor.

COLECTII de MODEL 25 bucăți 10 coroane.

— Suspensoriu bucată 2—4 coroane. —

Pariserien pentru dame
bucata 4 cor.

La ori ce comandă îndrumări și trimitere pe lângă discreția cea mai mare.

Mondlicht, farmacist

DROGERIA „RÁKÓCZI“

Budapest, József-körut 30.

Alianța

Măestrilor de Mobile din Arad

vis-à-vis cu ușa principală a teatrului.

Recomandă bogatul magazin de mobila cea mai modernă, lucrată exclusiv de
maiestrii aradani

mare asortiment de perdele,

diferite covoare și couverturi

din scopul nostru a aduce în contact direct publicul cu maiestrii, punem la dispoziția
onoratului public.

**Mobila cea mai bună cu prețurile cele mai
favorabile.**

Cu planuri servim gratuit!

Cu planuri servim gratuit!

Protejarea onor. public o cere:

Az Aradi Butorkészítő Iparosok Szövetkezete
mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja.

Splendida iluminatie seara până la ora 11

Forte-pianuri și pianine vestite în toată lumea,

mechanică engleză,
se capătă cu cele mai
moderate prețuri re-
cunoscută de cea
mai bună măstru-
pian din Viena la
firma

Reményi Mihály

liferantul de muzicalii la academia reg.
în Budapesta, strada Király nr. 58

lângă „Academia unghurească de
muzică”, care acum se edifică.

Reperaturi și stimulări de pian execută pentru capitală
și provincă numai prin cei mai eserti și desteri mă-
estrii și pe lângă garanță cu prețurile cele mai moderate.

Forte-pianuri vechi și folosite le schimbă cu noi.

Mare deposit de harmonii europene și
americane.

— Prospece gratis și franco. —

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

TURNATORIA DE CLOPOTE

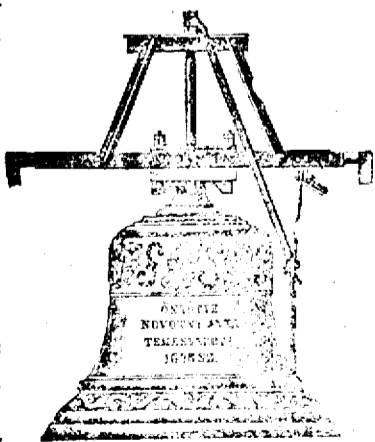

Fabrica de
scaune de fer
pentru clo-
pote -- alui

ANTONIU NOVOTNY

TIMIȘOARA-FABRIC

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la
turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clo-
pote întregi, armonioase, pe ga-
ranție de mai mulți ani provă-
zute cu ajustări de fer bătut,
construite spre a le întoarce cu
ușurință în orice parte îndată ce
clopotele sunt bătute de o latură
fiind astfel mântuite de crepare.
Cu deosebire sunt recomandate

CLOPOTELE GĂURITE

de dinsul inventate, și premiate
în mai multe rânduri, cari sunt
provăzute în partea superioară —
ca violina — cu găuri ca figura S

și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut
și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu,
astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton
cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă apoi pentru facerea scannelor de fer bătut, de sine stă-
tător — pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut
ca și spre turnarea de toace de metal. — Preț-curanturi ilustrate gratis.

Telefon-nr 469.

Teleg.-adr.: „Grüner-Varga”

Grüner és Varga Szeged

Cheque-cont la Posta Ungară 16.308, la cea Austriacă 99.408. — Giro-cont la Banca Austro-Eng.

Manufactura de cânepă, în și justă.

Tot felul de ștreanguri de cânepă, -
ștreanguri de sârmă, - Gurtuni, -
vadră din cânepă, - ață de țesut
(sfoară), - cânepă și călți, - Dresni-
saci, poneve, pânză jută pentru
pachetare. Articoli pentru eco-
nomii: ștreanguri pentru căruțe, mreajă de aco-
perit caii, hamace (pat).

SPECIALITATE: Mrege, leagăn pentru copii, legături pentru snopi.

Tot felul de
dreșere de oroloage

ce nu mai se poate închipui

numai 1 coroană,

sticlă pentru orologiu de buzunar, arătător 10 cr.

Rog să cercetați atelierul meu
după acest chip portal.

Rog să cercetați atelierul meu
după acest chip portal.

La orologierul SCHWIMER ALBERT, ARAD

SZABADSAG-TÉR Nrul 5-6.

Lângă cafeneaua Pölzl. Lângă cafeneaua Pölzl.

Dacă voești să fii frumoasă

să folosești

crema de lacrimoară a lui Vasváry

ce are efect mare și sigur.

Nu conține materie unsuroasă,
e compus din alifii inviolabile.
Se poate folosi și ziua! Face să
dispară petele, urmele de vărsat,
crețelele, arsura de soare și tot
felul de morburii de piele.

Face fața albă și curată.

1 borcan de cremă lacrimoară 1 cor.
Prav de păr de lacrim. cutia 1 20 ..
Sapun de lacrimoară, bucata — 70 ..

Se capătă în farmacia lui

VASVÁRY ELEMÉR

în Hódmezővásárhely.

PRĂVĂLIA DE FLORI

a lui **SCHVEFFER EDE**
ARAD, palatul Minorităților.

TELEFON 337.

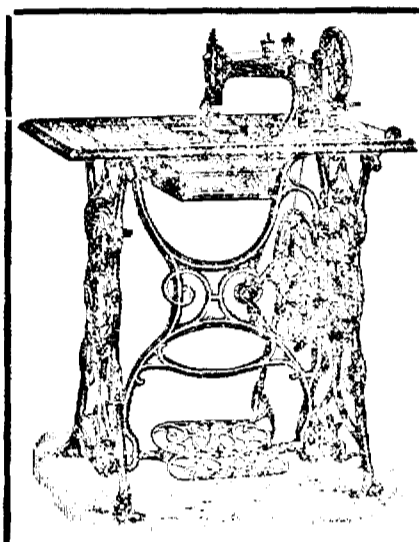
TELEFON 337.

Esecuție:

buchete și cununii după gust
pe lângă prețuri avantajoase.

Comande din provincie execut punctual.

== **Serviciu prompt.** ==

30 fl.
Mașini de cusut.

Pe lângă responsabilitate de 5 ani o mașină nouă, familiară, veritabil

SINGER

cu armariu închis se poate căpăta numai la

SINGER A.

Budapest, VII., strada Akácza 55
și filiala din strada Sziv 42.

Dregeri a tot felul de mașini de cusut se primesc pe lângă prețurile cele mai favorabile și pentru munca mea puțină iau răspundere.

■ Catalog gratuit și franco. ■

RESTAURANTUL LÁNG TESTVÉREK

Avem onoare a atrage atențiunea p. t. publicului asupra fostului restaurant

KASS

acum preluat de noi și remaniat după cele mai moderne cerințe.

Cele mai fine și mai bune băuturi, precum vinuri, licheruri, șampanii, se pot căpăta aici.

Mâncările restaurantului nostru sunt neîntrecute.

000 Seară de seară muzica cea mai bună dilactează pe oaspeții mei. 000

Serviciu prompt, curat și conștientos. 000 Abonamente se fac cu prețuri moderate.

Cu deosebită stimă

Láng Testvérek
restaurantieri.

Fabrici de mașinării și plăci pentru ciur; ed ficare de mori a lui

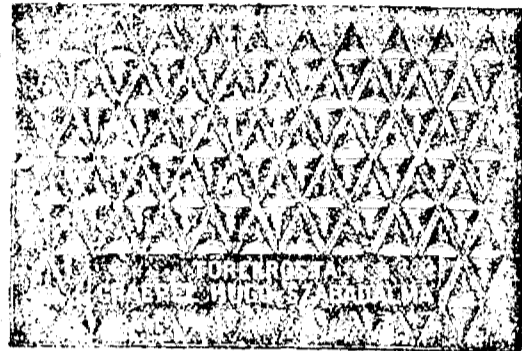
GRAEPEL HUGÓ

Budapest, V., Váci-ut 40-46.

Recomandă *locomobilele sale originale cu vapor Marshall*, cele mai noi fabricate proprii: ca mașini de trierat și mașini combinate pentru trieratul bucatelor și a trifoiului; singuratică mașinării de moară, asortiment complet pentru aranjarea morilor și triere economice.

Ciur de ales
sămânță cu
brevetă a lui
Graepel

care s'a probat
cu cel mai
mare succes,

și din care
s'a spedit până acum circa **8000** bucăți.

Acest ciur îl trimit pe 14 zile de probă la ori care mașină de trierat, și-l primesc îndărăt, **dacă nu va fi mai bun de cât ori-care altfel de ciur.**

Catalog economic, descrierea ciurului, modele, precum și broșura cu mulțime de epistoale de mulțumiri și recunoștințe, se trimit gratis și franco.

HOPP KÁROLY

cancelarie tehnică

ARAD, STR. SZÉCHENYI Nr. 5.

Planuri și ezeuții: Pentru provedere cu apă și iluminare, precum și pentru colonii de motoare etc.

REPREZENTANȚA

fabricelor de specialitate de prima calitate.

Fondat la 1898.

Fondat la 1898.

SPĂLĂTORIA DE ALBITURI

a lui

GROSZ FERENCZ

ARAD, Heim Domokos-utca 1.

Primește spre curățit cămăși, gulere manghete, haine de gală, vestimente de dame, perdele, și haine de bal, fără var de clor și cu prețurile cele mai ieftine.

Albite în chip admirabil și suprinzător.

Primește comande din provincă spre curățire haine și albituri.

În loc la dorință hainele se aduc de acasă și se și duc acasă fără atare preț separat.

Pedagogi și teologi au favor de preț.

Pentru vinderea

Marelui magazin de asortiment de sticlă

de porțelan, maiolică, vase de piatră, obiecte de lux, vase, lampe de mase și candelabre, oglinzi, obiecte de argint, alpaca și nickel, decoruri pentru odăi și mese, acomodate pentru aranjamente casnice, începând dela calitatea cea mai fină până la cea mai ordinară sunt neasămănător de convenabilă.

Toate acestea se vând cu prețuri foarte moderate — în prăvălia mea, situată pe **Szabadság-tér 21.**

Efectuesc foarte punctual comande de sticlărie.

Cu stimă:

KLOHS ADOLF.

Nu-ți asudă mai mult
picioarele

dacă întrebuințezi

„Sudin“

cel mai potrivit medicament al
timpului modern contra asudării
mânilor și a picioarelor. După in-
trebuințarea unei sticle, deplin
succes.

Prețul 1 cor. cu pene cu tot.

Pregătitorul :

Farmacistul Nagy Kálmán Nyiregyháza

— Expediție promptă prin poștă. —

Dacă vei întrebuința distrugători
de bătători numit

„Togo“

fără nici o durere te vei scăpa
de bătători.

Prețul unei cutii 1 cor.

Acesta e pregătit — și adus în
circulație după metoda profeso-
rului japonez Dr. Takacu — de
câte

BENEDEK IMRE curelar și șelar
SZEGED (casa Zsóter)

Hamuri, șele,
instrumente trebuincioase
pentru călărit, drum și
vânat, frâne și biciuri,
procovițe pentru cai
fine și ieftine, giamantane
de călătorie, geante de
piele, portomone, în mare asortiment.
Prețuri ieftine! Dresări se efectuesc în mod grabnic și prompt
La dorință cataloage ilustrate gratuite fără porto

Oltoii de vie de vândut.

Am onorul a aduce la cunoștința D-lor proprietari de
vie, că până acum am deposit din oltoii de vie din
acest an, voi vinde oltoii frumoși cu rădăcină bo-
gată de vie de vin și struguri confect.

Pentru substituirea butucilor uscați în urma secetei
mare recomand mai ales oltoii de vie cu rădăcină bo-
gată precum și mlădițele rădăcinoasă de „Riparia-
Portalis“ și „Rupestris-Monticola“.

La cerere servesc Onor. cumpărători bucuros cu me-
todul cu succes a oltoilor de substituit.

În privința soiurilor și a prețurilor servește cu deslu-
șire mai detaliată

Winkler József, producător de oltoii de vie

Telefon 410. Arad, str. Batthyányi nr. 13. Telefon 410.

ÎN ATENȚIUNEA CINULUI PREOTEȘC!

Am onoare a recomanda unicul meu

croitorie pentru de haine preotești
tot felul

precum: reverenzi, elmade, paltoane, camilafcă și capișon.
În magazinul meu țin numai stofă de calitate primă. Pun mare
pond pe forma esteroară ca să câștig plăcerea onoratei preoțimi,
care mă va onora cu comanda.

Varga János succesor MUTS JÁNOS

croitor de reverenzi și vestimente preotești

în Budapesta, IV., Váci-utca nr. 70.

TELEFON 238.

TELEFON 238.

Paltoane pentru dame după moda cea mai nouă

Cojoace pentru femei

Paltoane pentru fete

în prețuri foarte scăzute.

Radó Gyula,

MAGAZIN de HAINE pentru FEMEI.

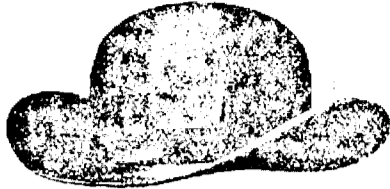
vis-à-vis cu biserica Minorităților.

Cel mai bun și mai ieftin a sortiment pentru procurarea ornamentelor bisericesti, pentru toate bisericile greco-or. române și sârbești, și anume:

odăjdii colorate și negre, acordereminte, prapori mari, steaguri pentru biserici, candelă, cruci, baldachin, ripide, icoane sfinte, icoane ruse-ti de tot felul, icoane istorice etc. etc.

In atelierul meu pregătesc cel mai bogat iconostas și morminte sfinte pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Cele mai moderne pălări preotesti.

Haine pentru doli preoți, brăue și camilafce. Pregătesc bine și prompt vestimente preotesti, căci am un croitor foarte isteț. La dorință dau detașuri și tot felul de modele. Asigur cumpărătorii mei, că vor fi servii în modul cel mai bun, căci am numai materia de prima calitate și cea mai bună; dar vând mai ieftin ca ori unde în alt loc Comandă execut momentan în modul cel mai prompt și mai conștientos.

Catalog ilustrat trimit gratuit.

Cerând comande abundante, rămân cu stimă

Nicola Ivkovics, Ujvidék

strada Duna, casa proprie.

Aducem la cunoștința onoratului public, că

Prăvălia de modă barbateasca

pălării și rufe a lui

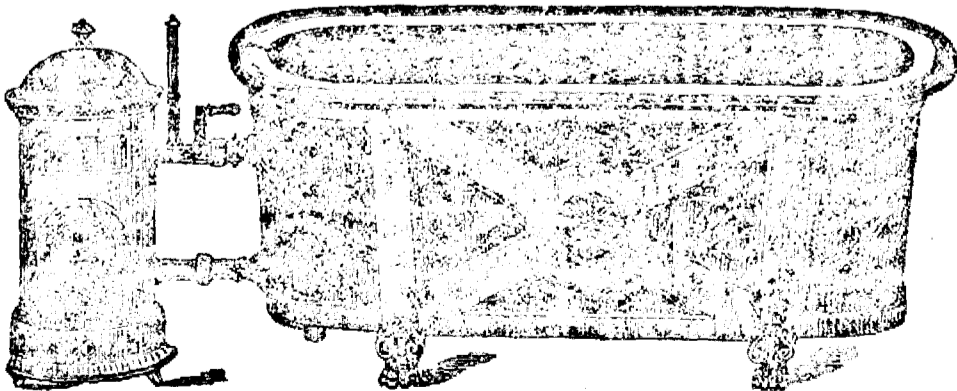
MEISL ADLER
ARAD
Andrássy-tér nr. 14
(lângă firma lui VOJTEK ÉS WEISZ)

asortat bogat cu articoli
noi de cel mai bun gust

s'a deschis în 25 Octomvre

Vană de scăldat cu încălzitoare cu cuptor ce încălzește jur-
împrejur dela 50 cor. în sus

Asortiment mare în tot felul pe vane, precum: vane atârinate, vane de șezut, vane pentru copii, etc. Primesc instalare de apaducte, de closete engleze și de pompe.

LEFKOVITS ADOLF Budapest, VII., Wesselényi-u. 51 Tr

Preț-curent gratuit și franco

NOU MOD DE VINDECARE!

Pentru vindecarea radicală

nervilor, morburilor sexuale, de piele și de sânge, dispoziții de slăbire, impotență

in urma nenumăratelor succese recomandăm cu căldură institutul renumit de hydro-elektrotherapie

DR. MITZGER TIVADAR

Budapest, VI., Teréz-körut 44 (etagiul I).

Institutul, care e ne întrecut în felul său, e aranjat conform celor mai mari succese tehnice și igienice pe baza modului de vindecare epocal „Kataphorese“. Acest mod de tămăduire vindecă în cel mai scurt timp ori ce boală și asigură cea mai perfectă însănătoșare. În urma rezultatelor grabnice și sigure, solvirea onorariului pentru vindecare se face numai după însănătoșare. — La epistole răspund gratuit. — Săli de așteptare și de consultare separate, separate locuri de intrare și eșire.

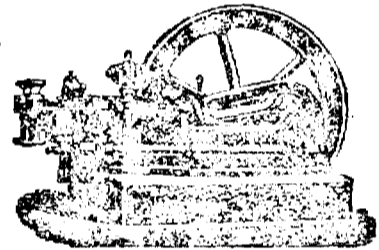
Assael Jakab Fiai

atelier de mașini, pregător de motoare
cu gaz și benzin

ARAD, Piața Andrássy Nr. 17.

Pregătim tot felul de mașini după model sau desen, tot așa efectuăm și dregerea conștientoasă

de locomobile, mașini stabil și de
trierat, motoare

Pregătim răsgruțe de cucuruz noană și după modelele noastre proprii.

Atelier de dregere pentru tot felul de mașini pentru economie. — Cele trebuincioase pentru mori, precum și transmisii și roțile pregătim ieftin și prompt.

Tot astfel primim transformarea a tot felul de motoare de gaz, petrolu și benzin.

Nou! Magazin ieftin de haine! Nou!

Am onoare a aduce la cunoștința onor. public, că pe str. Templom nr. 15

am deschis

prăvălie de obiecte de jucării, împletituri și șezături.

Recomand onor. publicului în binevoitoarea atențiune cercetarea prăvăliei mele.

Cu profunda stimă:

GÁSZA SÁNDOR.

Un talp 8 cr.
O halbă bere de curte 13 cr.

Avis!

Avis!

Cu deosebit respect aduc la cunoștința distinsului public, că
berăria orașenească de sub teatru

am luat-o în arândă

și acea voi ajusta conform tuturor recerințelor moderne. Din ziua aceasta voi avea cea mai excelentă bere de Kóbánya a primei societăți ungurești pe acții așa numită

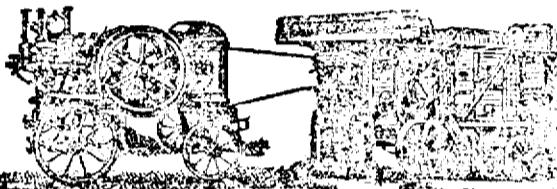
BERE DE CURTE

apoi vinurile de sub podgorie de cea mai bună calitate. Cuina pe lângă prețurile cele mai ieftine totuși va corespunde cerințelor moderne.

Cu deosebită stimă: **Kánya Géza.**

Un talp 8 cr.
O halbă bere de curte 13 cr.

Cele mai bune provisiuni de mașini de treierat din lume. Deplină responsabilitate pentru excelența trrierare.

Se pot folosi între case acoperite cu paie și fără permisiunea autorităților.

Distins cu 12 de premii

Recomandă pe lângă deplină responsabilitate și pe lângă prețurile cele mai avantajoase în rate anuale de 3-5 cele mai simple și cele mai perfecte

provisiuni de călcat cu motor

din motor, precum cele mai perfecte

fecte motoare cu benzin-petrolin sau oleu de minerale.

Kállay motortelepe Budapest, Nagymező-utca 43.

Numai în această colonie se pot găsi renumitele

motoare cu benzin, petrolin și oleu de minerale,

provăzute cu instrumente de stopire, ce se pot vedea, foarte acomodate pentru scopuri economice și industriale. Tot așa și provisiuni de treierat cu locomobile de benzin și cu electricitate.

Mare capacitate de muncă. — Prețuri ieftine. — Cele mai puține spese pe zi. Cine voește se cumpere motoare ieftine de construcție admirabile să se îndrepteze cu încredere către aceasta firmă de specialitate. Ca să putem răspândi cât mai mult motoarele noastre primim în schimb mașini de vapor folosite.

Fiiți băgători de samă la adresa exactă **KÁLLAY motortelepe Budapest, Nagymező-utca 43** — Catalogue gratuit și franco. —

Szabó József

măstru arhitect-zidar

Cancelaria: ARAD, Vécsey-utca 6a.

Primește spre efectuare tot felul de lucruri ce aparțin specialității arhitecturii.

Planuri după stilul cel mai modern. La dorință pregătește și preliminar de spese.

Servește cu deslușiri la tot felul de afaceri aparținătoare ramului de arhitectură.

Schițe de planuri pregătește gratuit.

Cu stimă: **Szabó József,** arhitect-zidar.

LIPCSEI KÁROLY

LĂCĂTUȘ DE EDIFICII ȘI MOBILE

Pregătitor de griloaje de sîrmă, paturi și mobile de fier
Budapest, VII., str. Alsó Erdősor 1.

Pregătește tot felul de plăci de oțel nesurăietoare, vase de vapor, apoi mobile de fier, dricale de sîrmă, grilaj opinos de oțel, sîrmă, ciururi, precum tot felul de lucruri ce cad în această branșă, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Prețurile dricurilor de sîrmă: { cu ramă de fier bucata 11 cor.
" " " lemn " 7 "

Fondat la 1846.

Telefon 25-37.

Pozdech József următor **Thury Ferencz**

Budapesta,

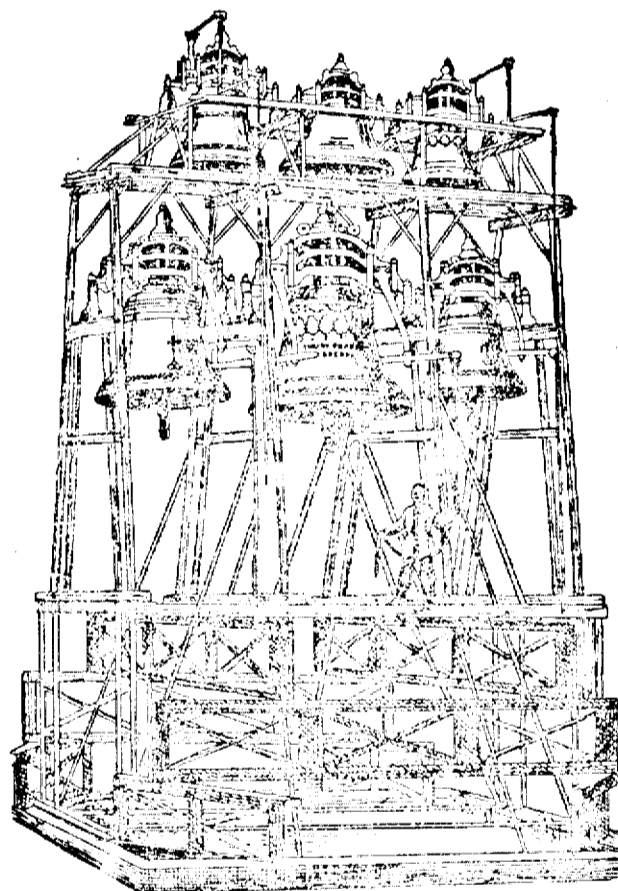
VI, Lehel-utca Nr. 8.

Mare fabrică de instrumente muzicale de suflat,

turnătorie de clopote și metale,

făurărie și ajustărie de clopote cu brevet.

Catalog și preiminar de spese trimite franco.

Institut de vindecare și creștere pentru epileptici

la băile dela **BALF.**

Aranjat pentru 200 bărbați și femei bolnave, pe baza ordinului ministrului de interne Nr. 56,445/1903 și din 17 Iunie 1903. Prețul de îngrijire: **clasa I pe an 1600 cor., clasa II pe an 1000 cor., clasa III pe an 600 cor.** Afară de aceste clase se mai pot primi bolnavi săraci, însă pe sarcina fondului regnicolar pentru îngrijirea bolnavilor. Pentru primire în forma aceasta însă fiecare bolnav are a-se însinua separat prin rugare, pe baza ord. ministr. de interne de dttó 28 Octomvre 1903 Nr. 97,221/IVa. Cu îngrijirea bolnavilor sunt concrezute maicile ordinului Franciscan din Buda. Cu prospecte și alte deslușiri servește **Dr. Wosinski István,** propr.-director al băilor Balf. Poșta, tren, telefon loco.

Pe durata sezonului
de Toamnă.

Fischer Simon

ARAD,
Szabadság-tér
* nr. 12 *

Mare prăvălie de rufe.

Intre măcelari
rii Glück
* Koch *

Catalog de prețuri senzațional de ieftine.

Pentru copii clasă separată.

Gravate pentru copii!

Gravate de spălat (ciucur)	10 cruceri.
" " " regatta	15 cr.
" " mătasă	25 "
" " " regatta	25 "
" " " plastron	29 "

Cămăși pentru copii!

Cămăși carcate albe	95 cr.
" din șifon veritabil	1-05 "
" " " cu piept moale	1-25 "
" " " de tot fine	1-45 "
Gulere și mangette de calitate foarte bună	

Pălării pentru copii!

Pălării de toamnă	75 cr.
" negre și colorate	98 "
" mai fine	1-25 "
" elegante	1-35 "
" cu căptușală de mătasă	1-50 "

Căciuli pentru copii!

Căciuli de sport din pânură coțcată	35 cr.
" " " " " vinată	50 "
" " " " " cheviot	65 "
" de matroz din materie vinată și roșie	75 "
" din mătasă	1-15 "

Ploiere pentru copii!

Ploier din croise	95 cr.
" " clott	1-15 "
" " canelab	1-45 "
" " șerge	1-60 "
" " mătasă	1-75 "

Batiste pentru copii!

Batiste ilustrate	05 cr.
" din șifon alb	08 "
" " pânză	11 "
" " " mai fină	14 "
" " batist color at	15 "

Ghiozane (fașcă) de școală!

Ghiozane din pânză cernită	35 cr.
" colorate cu chipuri	45 "
" din pânză sculită de apă	50 "
" " materie bună trainică	60 "
" " piele	75—1-50 "

Giorapi pentru copii cu patentă, făcuți de rob!

Giorapi cu preți după mărime	
" patent de calitate bună	12—27 cr.
" " " diamant negru	19—38 "
" " " cu călcâi dublu	27—45 "
" " " de cea mai bună calitate	32—57 "

Deosebiți articlii pentru copii!

Nadrugi cu țituri de gummi	19—35 cr.
Briceag cu plesile de os alb și șur	20—30 "
Perii pentru dinți	10—25 "
Portmoneu de bani din piele	10—50 "
Calamare de buzunar patent	25—50 "

Clasa modei de bărbați. Catalog ieftin!

Rufe albe bărbătești!

Cămăși colorate cu pept moale	1-15 cr.
" din șifon cu pept piquet	1-35 "
" " sephir englez colorate	1-45 "
" de tot fine cu sept damast	1-65 "
" speciale vârgate drapa	1-75 "

Pălării bărbătești nouăți!

Pălării barb. de calitate bună	1-25 cr.
" " " " mai sigură	1-50 "
" " colorate și negre, formă nouă	1-75 "
" " elegante, fină de lână	2— "
" " cele mai fine de iepure	2-50 "

Ploiere pentru bărbați!

Ploiere de croise	11-15 cr.
" bune din clott	1-35 "
" trainice din canela	50 "
" din mătasă gloria	1-75 "
" " " fină	1-95 "

Năframe pentru bărbați în deposit uriaș!

Năframi de batistă frumoase	11 cr.
" " regatta	19 "
" " mătasă	25 "
" " " regatta admirabile	35 "
" din " curată	50 "

Diferiți articli de modă pentru bărbați!

Mare asortiment de batiste, bucata	19—25 cr.
Țititoare de nadrugi de cal. bună	35—50 "
Legătore de cioapi " " "	39—50 "
Mulțime de nasturi pentru magnette	25—50 "
Ismene de köpper, calitate bună	95 "

Giorapi bărbătești!

Giorapi de macco culoare naturală	19 cr.
" colorați și negri, părechia	25 "
" vargați de modă	29 "
" special, de cel mai nou model	35 "
" din ață curată	45 "

Clasa modei pentru dame.

Rufe albe femeiești!

Cămăși fem. din șifon, decorate cu brodarie	85 cr.
" de madipul cu brodarie minunată	1-15 "
" din pânză fină brodată cu mâna	1-50 "
" " batist franc. colorate	1-75 "
" " pânză de rumburg ptr trousseau	2-00 "

Diferiți articli de modă pentru femei!

Ploiere pentru dame	1-75 cr.
Brăue de mătasă negre și în color	50—95 "
" " " cu gummi " " "	95—1-50 "
Giantă de piele mai nouă	45—1-90 "
Cravate de mătasă și gulere.	

Giorapi pentru femei!

Giorapi legați negri și în colorii părechia	35 cr.
" după cea mai nouă modă cu vargi	39 "
" din ață curată	50 "
" " flor negru	65 "
" " " de tot fin	95 "

MÁRTONFY VICTOR

* tinicher de zidiri de artă și instalator de apaducte. *

Se recomandă onor. public pentru executarea ori-cărei lucrări atingătoare de această branșă.

Prețuri moderate

Execuție promptă.

Distins cu premiu la expoziția millenară.

STIPENDIU DE PARIS.

Cu stimă: **Mártonfy Victor,**

ARAD, — Localul: Piața Boroș Béni Nr. 2.

Locuința; Strada Sárossy Nr. 2. (Casa dlui Purcariu).

Cea mai nouă iluminare!

Becuri sistem „Auer“

Becuri cu filigean pompos . . . . . 10 cor.
Becuri cu filigean asimplu sau acoperemânt 9 cor.

Adjustări de probă facem cu plăcere!

Unica reprezentare pentru Arad! Numai la noi se poate căpăta!

Mare magazin de porțelan, sticle și lămpi.

Specialități de candelabre cu gaz electric și Benoid, fabricamente pentru fier și becuri.

MARE ASORTIMENT DE RAME.

Lămpi cu electricitate cu puterea raselor alor 5, 10, 16 și 32 lumini. Deschise 60 fileri. Inchise 70 fileri.

Telefon pentru oraș și comitat 451.

GEBHART TESTVÉREK, ARAD, Piața Andrássy 4

prăvălie de porțelan, sticlă, oglinzi, rame și candelabre, îndepindere de sticlărie (Hotelul „Pannonia“).

Primul institut sudungar de auritură artistică alui **E. I. SPANG**, auritor bisericesc, (casa proprie) Str. Gărei No. 10. **TIMIȘOARA** (fabric)

Premiat cu diploma de onoare și cu medalia de aur București, și cu altele medalii de argint, la diferite expoziții.

Se recomandă pentru gătirea de tot felul de lucruri în arta sa și anume:

altare noi și vechi (temple), tronuri, străni, amvoane, sfeșnice, rapizi, prapori, cruci de turnuri, plafonturi, decorații de părete, etc.

UNSOARE DE PORC.

	C. fil.
Unsoare de porc proaspătă de I-a calitate, acasă pregătit	1:48
Slănină proaspătă, bună pentru unsoare, nesărată, cu soric fără cap și pânțec	1:36
„ „ nesărată, pentru unsoare, fără soric	1:40
„ sărată, albă, grasă, fără cap și pânțec	1:36
„ „ de jumătate groasă, fără cap și pânțec.	1:36
Slănină afumată groasă, fără cap și pânțec	1:48
„ „ pentru pâne în fălii de 50 cm lung și 15 cm. lat	1:48
Slănină, papricaș de dobrâin, în fălii subțire	1:60
Cârnaț afumat din carna de porc, se poate mânca așa, în bucăți lungi cu aiu	2:—
„ „ „ „ „ pentru fierț	1:84
„ „ „ „ „ cu pârche	1:92
Șuncă afumată, fălii și coastă fără slănină, uscată	1:60
Salamă de I-a calitate, product unguresc.	—
Crinolin	1:80
Caș de șuncă, cârnaț vânătoresc etc.	1:80
Cârnaței cu hirean, pârchei mici 10 fil., la 50 pârcheia	—08
„ „ mari 20 „ 50 „	—16
Salfalade bucată „ 8 „ 50 „	—08

Literează: **Balczár Lajos** prăvălie de export Nyiregyháza. —Telegram-adr.: — Balczár heates Nyiregyh.

◆◆◆◆◆ Corospondență în limba maghiară și germană. ◆◆◆◆◆

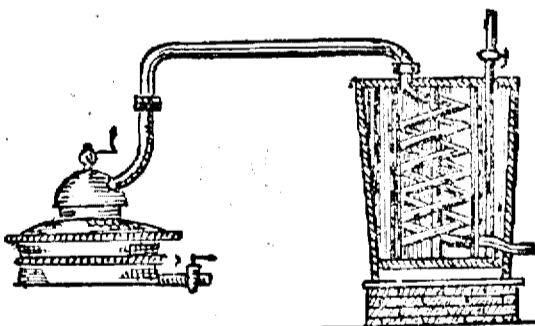
TELEFON Nr. 13—06. **GALLIK LAJOS** MĂESTRU CĂLDĂRAR

Fabrică și magazină: **Budapest, VII., Kertész-utcza 8,**

Recomandă cazanele sale pentru fierț: spirt, Cognac, Licher. Comină și drojde de vin, scalde de apă cu cazane și cazane late cu mestecător. Primește tot felul de fabrici și pregătește cumănece de fier și țevii de aramă roșie.

Spedează vase de aramă roșie pentru hoteluri, restaurante, vase pentru fierbere de cafea, căldări la vatra focului și de spălat.

Reparări cu cine se efectuează prompt și cu prețuri moderate.

AVIS!

Avem onoare a aduce la cunoștință dinstinsului public din Arad și provincie, că mi-am aranjat perfect afacerile și pot continua cu toate puterile

meseria mea de zidărie

deoarece în decursul celor 22 de ani activitatea de sine stătătoare, lucrările mele au fost primite cu mulțumire și satisfacție — îmi iau libertatea a solicita și mai departe protecția On. public — asig. dinainte că și de aci înainte mă voi nisui să săvârșesc ori ce lucrare de zidire ce mi-se încrede, cu aceeași soliditate și conștiințiositate.

Iau întreprindere ori-ce zidiri noi în ori-ce formă, moidficări și reparații după planul și prețul stabilit. Mi-am deschis cancelaria în Str. Leiningen 11 și rog pe On. public să mă protegeze.

Cu stimă: **Weszely J. Pál, tâmplar.**

Nu trebuie să comandați din Budapesta.

LIPP DEZSŐ

întreprindere de tocilarie ◆ **GYŐR** ◆ strada Kazinczy nr. 18.

Mare magazin de briciuri englezești de cea mai bună calitate, briceaguri de Sollingen, foarfece pentru cusut, crosetat, unghie, croit, păr și barbă. Mașini pentru tunsul părului și bărbii. Mașini automate de ras cu siguranță etc.

Primește tocilaria și ascuțirea tuturor obiectelor de mai sus pe lângă prețuri ieftine.

Pentru un nou brici garanță de un an!

Comande din provincie se efectuează prompt și la moment.

Canforii și medici au favoruri.

Bokor János

Fabricant de ardeiu - - - în Szeged.

Nr. 1. Ardeiu dulce de alui Bokor adevărat 100 Klg. Se poate comanda și în pachet de 5 Klg. — — — 1 Klg. 3:20	Nr. 6. Ardeiu de roze, 100 Klg. Se poate comanda și în pachet de 5 Klg. — — — 1 Klg. 2 —
Nr. 2. Ardeiu dulce pentru tocană 100 Klg. Se poate comanda și în pachet de 5 Klg. — — — 1 Klg. 2:70	Nr. 7. Ardeiu regesc, 100 Klg. Se poate comanda și în pachet de 5 Klg. — — — 1 Klg. 1:80
Nr. 3. Ardeiu „Korona“ de jumătate dulce 100 Klg. Se poate comanda și în pachet de 5 Klg. — — — 1 Klg. 2:50	Nr. 8. Ardeiu de comerț, I-ma calitate 100 Klg. Se poate comanda și în pachet de 5 Klg. — — — 1 Klg. 1:10
Nr. 4. Ardeiu Extra, dulce, 100 Klg. Se poate comanda și în pachet de 5 Klg. — — — 1 Klg. 2:40	Nr. 9. Ardeiu de comerț, calitatea a II-a 100 Klg. Se poate comanda și în pachet de 5 Klg. — — — 1 Klg. —70
Nr. 5. Ardeiu de specialitate, 100 Klg. Se poate comanda și în pachet de 5 Klg. — — — 1 Klg. 2:20	Ardeiu întreg, product nou din Seghedin 100 Klg.

La cumpărarea a lor 25, 50, sau 100 Klg cu 20 coroane mai ieftin.

Se cere corospondență ungurească și nemțescă.

COLUMBIA

escelent mijloc contra pișcăturilor de insecte și țânțari.

Prețul împreună cu fișele aparținătoare 1 cor. 20 fil.

Pastilla-Tannin

e unicul medicament cu efect în printriva diareii copiilor.

— Bucata cu 10 fileri. —

Se capătă numai la unicul apothecar:

Rozsnyay Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

Să părtinim industria din patrie!

Prăvălia cea mai mare de cufere din Seghedin este alui

Szegszárdi József în Szeged
Iskola-utca nr. 25, vis-à-vis de „Hungaria“.

Recomandă în atenția P. T. public din provincă cuferele sale de drum, portmoneurile de toaletă, portmoneuri pentru acte, advocați și pentru aparate propriu, în asortiment bogat, în deposit — asemea recomandă țitoare e sale de bastoane, de ploiere și de arme, cu prețurile cele mai moderate.

Comandele din provincă se execută punctual și repede.

Să părtinim industria din patrie!

Serviciu solid — lucruri distinse.

Serviciu solid — prețuri moderate.

Ultoi de vii.

Colonia agricolă **HÁMORY** de ultoi de vie din Arad

liferează:

ultoi lemnoși

soiu curat ultoit pe Riparia-Portalis, de prima calitate, ultoi de rădăcină bogată pentru vin și delicatesă în calitatea cea mai bună — și

● **in orice cantitate.** ●

Deslușiri detaiate despre prețuri poți primi bucuros

în casa de sub nrul 3 din strada Deák Ferencz. Telefon: 229.

INTE-BIAT
LA 1888

Dipl. de onoare
Lovrin 1902 —
Medalia de aur
Timișoara 1891.

Telefon ven-
tru comitat și
oraș nr. 498.

Szubotha

Sándor

pregător de
odăjdii și adju-
turi bisericesti

croitorul
teolog epis-
copești din
Cenad, lito-
rantul Excel.
Sale episcop
Dessewffy
din Cenad.

TIMIȘOARA-
CETATE

în teologie.

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevoitoare atât a preoțime cât și a acelor, cari voesc se cumpere pentru bisericii capete, sau societăți del înmormântare

odăjdii, steaguri, cruci

statue sau altfel de ajustări bisericesti

tot astfel marele său asortiment pentru materiale necesare la formarea adjus-
tărilor bisericesti.

Pentru lilorările mele iau răspunderea. — Servesc bucuros cu catalog bogat
ilustrat.

Prima Lugojană fabrică de cement și betonizare, întreprindere pentru edificări.

Fabrică în drumul Buziașului
în fața casei de vamă.

KNOTT JOZSEF

Cancelaria de zidire:
Telefon-nr. 119.

În fabrica mea sunt aplicați numai indivizii cei mai buni de lucru din capitală și mă rog, că precum până aci, așa și de aci înainte să fiu cercetat cu toată încrederea.

Primesc toate lucrurile aparținătoare acestei branse și susțin o magazină bogată de cement pentru țevii, sirme, trepte de piatră, vălăe, petrii la hotare, sămănătoare, fundamente la cuptoare, cruci la morminte. — Primesc mai departe edificare și betonizare de poduri mai mari și mai mici, conduceri de ape, vaduri, podimentare de terase, providerea pe din jos a păreților cu table de mozaic, precum și cu table de cement în diferite colori.

— **Vinderea în mare și mic a cementului de Portland și România.** —

Pentru pregătirea și calitatea celor aici înșirate primesc și oferesc garanție.

La dorință servesc bucuros cu planuri și pleniminare de spese.

Indecarea deplină a boalelor secrete!

... nu prezenta nime într-o chestiune atât de gingași și prezenta odată în persoană pentru că cu ajutorul speciilor aduse din străinătate poți afla punctul, cauza, răspândirea și starea boalei, ori cât de dăruitor fi boala înrădăcinată în organism. Pe baza unei examinări poți cu siguranță afla și calea pe care se face vindecarea răului, ceea ce înlocuiește o poate face fără de a-și împiedica ocupațiunile. Dacă cineva vine în persoană, atunci să-și descrie boala cu amănunțime și după ce va fi examinată va primi destul de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă ținerea la mare secret. În scrisoare pune marcă de răspuns. După încheierea curei, au la soe scrisorie se arde și se respresă se retrimit.

Un astfel de lecutor și curățitor e Institutul special al dr. Palócz, medic de spital (Budapesta VII Kerepesi-ut 10) unde cu bunăvoință și conștiințioasă capătă (bărbat sau femeie) deslușiri asupra vieții sexuale și se curăță sângele bolnav, nervii i se întăresc, și se eliberează de boală și sufletul de chinuri. Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. Palócz, de ani de zile cu siguranță, repede și din fundamente metodul său propriu de vindecare și casurile mai neglijate boalele de besică, de țeve, de testicule, de spină, de nervi, urmările onaniei și ale sifilisului, boala albă, boala de sânge, de piele și toate boalele ce sunt de organele secunde femeiești. Pentru femei e salo de separare și intrare separată. Consultațiunile le da dr. Palócz (de la 1 ore în. a până la amiază).

Adresa: Dr. Palócz medic de spital, specialist Kerepesi-ut 10. 272

Sa fondat în anul 1868.

ALINT JÁNOS următorul lui SILBERMANN J.

maestru de cojoace și căciuli, precum și institut de plissé în

Győr-Gyárvaros

Andrássy-ut nr. 7, peste drum de frații Deutsch.

Comandă magazinul său abundant ajustat cu tot felul de fabricante proprii de

perziane, piei veritabile de Ardeal negre și albe, piei de lipsca, căciuli pregătite din păr și de miel alb.

Mare magazin în tot felul de modă nouă de bărbi pentru bărbați și copii.

de parte am piei veritabile din țară și străinătate, cum perziane KRIEMER, farbuite de Lipsca, precum și de miel alb.

Institutul meu de plissé se primește tot felul de haine pentru plissé, din loc și provincă.

Prețuri moderate, serviciu prompt!

Comandele din provincă se execută prompt și repede.

Siropul de miere de teiu alui HALAPI

... mari servicii celor tuberculoși, și ori și în cazurile care tușește, care e răgușit, răcit, fără apetit și care slăbește.

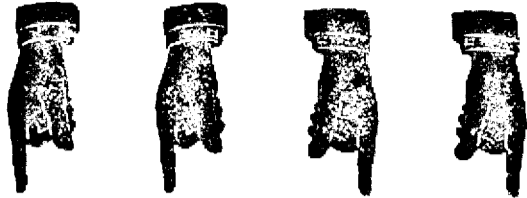
... multe ori o tușă neluată în samă și ne vătămătoare pentru tuberculoși.

... nimeni să nu aștepte înrădăcinarea răului, ci să-l stărbănească, deja când încolțește, iar unde să observă, să fie răcit prin

Siropul de miere de teiu alui Haláp

... are influința sigură la dureri de piept, tuse, răceală etc. Sticlă de probă 3 cor., sticlă mare 5 cor. — După trimiterii banilor înainte se capătă numai

în farmacia „Apostol“, Budapesta József-körut 64/29.

GROSZ NAGY FERENCZ

farmacie și laborator de articole cosmetice

DEBRECZEN, colțul străzii Șaș

recomandă cele mai renumite medicamente ale sale.

132 de ani cu bun renume!!

Hajdusági Bajuszpadrő.

Pomadă de mustață DE HAJDUSÁGI!

Mustața e frumoasă

dacă întrebuințezi

pomada Hajdusági,

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătită din materie neunsuroasă. Efectul se vede foarte lute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 50 fill. Prin poștă se trimite numai 3 borcane cu 215 Cor. Pe lângă rambursă gratuit.

Mal mulți de o mie de medici renumiți recomandă și comandă pacienților lor

Balzul reșesc

contra podagrei și a reumel, recunoscut mai bun medicament de întreaga lume.

O sticlă 2 cor. În provincie 2 cor. 50 fill. 3 sticle 6 cor. 65 fill. pe lângă rambursă gratuit. Medicament îngăduit de către ministrul de interne.

CREMA FÁY.

O mare bucurie poate fi pentru dame, că au inventat un medicament, unicul, ce nu-i stricăcios pentru pielea feței.

Știind că toate alifile de până acum pentru înfrumusețarea feței sunt stricăcioasă, după multă străduință mi-a succedat, se inventez un medicament nestricăcios. Nu conține mercurul, prin urmare:

- Crema Fáy e unica nestricăciosă contra pistruiilor, jubrțiilor și alte boale de piele.
- Crema Fáy dealătură ori ce besicătură, peclugini și ori ce pată.
- Crema Fáy face să dispară sbărciturile, fața pielii o face mai fină și mai curată.
- Crema Fáy nu conține nici plumb nici mercurul, și astfel nu e stricăciosă.
- Crema Fáy nu conține materii unsuroase, e în formă de spumă, cu miros plăcut și nu se desface de pe față.
- Crema Fáy se poate folosi și ziua, deoarece nu conține unsoare și suplinește bine powdera.

Un borcan de CREMA FÁY 1 cor. Săpunul Crema Fáy, regele săpunurilor de toaletă: 1 cor.

Pudra Fáy întrebuințată cu crema cu tot redă feței o culoare frumoasă, purpurie. O cutie 1 cor.

Pentru sulemenirea feței

corespund trei culori, de-așchisă nr. 8, roșie nr. 12 și roșie închisă nr. 18, deci la comanda rog să vă provocați la numerul. Aceste alifii sunt atât de naturale, încât ori cine le poate întrebuința fără se observa însă. — Un borcan 4 cor.

Apă de pistrui.

Cel mai bun medicament pentru delaturarea a pistruiilor efect admirabil, căci îndată redă feței culoare curată, și nu-i stricăcios. Prețul unei sticle 1 cor. 20 fill. Săpun de fieră pentru această apă 80 filleri.

Medicament pentru vopsirea părului

in culori blond, brunet și negru. Efect la moment. O singură vopsire e îndăjuns, ca părul sau mustața o lună să aibă culoarea ce-o dorește. Nu înasprețe părul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor., ce e de ajuns pe un an întreg.

Picturile Senega pentru piept.

(Contra tusei și a astmei). — Iarna îndăsebi pe vremea, când e noros mulți sufar de tuse, respirație neregulată, astmă, nădușenă etc. Aceste boale îl istonesc pe om în un grad, că de multeori abea poate să doarmă, asudă, are dureri de cap, spate. De toate acestea se poate mântui ușor, dacă întrebuințază Picturile Senega pentru piept. Prețul unei sticle 1 cor. 40 fill.

Blenorrhin

este cel mai bun medicament pentru boale venerice atât la bărbați cât și la femei. În o săptămână deplină însănătoșare chiar și la morburile vechi. Mare discreție, pe din afară cu inscripție „Coloniale“. Prețul unei sticle cu cele necesare ce ajunge se vindece pe femeie sau bărbat, 3 cor. 50 fill.

Pilule Resanguin,

unicul medicament în caz de neregularitate periodică, la dureri ascușe și la răceli de acest soi. Inceată durerile, la moment redă sănătatea. — Un borcan 2 coroane.

Picături indiane pentru dinți

alui NAGY. Precând gingivetele cu ele, duzerrile de dinți provenite din ori ce cauză, acetază la moment. O sticlă 70 de fill.

FARMACIA GROSZ NAGY FERENCZ DEBRECZEN.

La toate comandele liferarea se face cu reintoarcerea poștei în întreaga țară.

La expoziția din Paris 1900 a câștigat „Grand Prix“.

Ioan Francisc Kwizda

furnisorul curții c-reg. austro-ung., reg. române și prin. bulgare

farmacist cercual în Korneuburg (lângă Viena).

Restitutions-Fluid de Kwizda

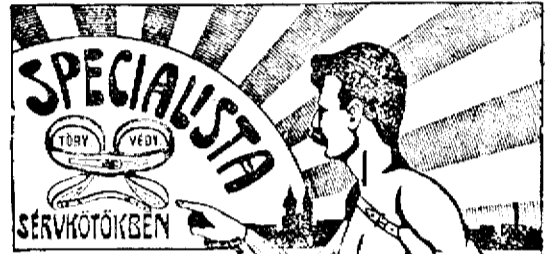
este apă de spălat caili, brevetă ces-regală. O sticlă costă 2-80 cor.

De 40 de ani se folosește în stăulele de curte, în grajdurile mai mari ale singuraticilor și în ale miliției, ca înțăritor excelent, la înțepenirea mușchilor, etc. la adresări are rezultat minunat, căci face ca caili să birule mai multă muncă.

Numai având breveta alăturată e veritabil e Restitutions-Fluidu e Kwizda.lă

Să trimite preț-curante cu locașe gratuit și franco. Deposit general: Iosif Török farmacist, Budapest Király-utca 12, Andrassy-ut 26. I

Pentru cei ce pățimesc de surpătură

Cea mai nouă invențiune de bandăglu ces. și reg. brevitat pneumatic cu pelotă de cauciuc, cel mai perfect în felul seu alui KELETI!

Oprește surpătura cea mai mare și vechie fără de a cauza dureri.

Prețul: pentru o latură 12 coroane, pentru amândouă laturile 24 coroane.

Multe de epistoale recunoștoare din patrie și străinătate, dela cei mai vestiți medici și profesori.

În institutul meu artistic pentru îndreptarea corpului, ce susț de 15 ani, pe lângă controlul unui

medic de praxă al orașului Budapesta, să pregătesc pe lângă prețurile cele mai efine, cele mai perfecte instrumente tehnice, ca

picioare și mâni artificiale

mențu cei amputați.

Masini de proptit și umblat

Corsete și îndreptătoare pentru cei în creștere strâmbă pentru cei ce sufar de dureri de oasă, închieturi, tuberculoză, boală englezească, rheumă și gârb-vire.

Lepături pentru pânteco și oțorapi de cauciuc pentru căreel și convulziuni. Damele sunt servite de femei. Seracii, conform înțelegerii, vor plăti în rate. Cereți gratis și franco catalog provăznt cu peste 8000 figuri.

KELETI J. BUDAPEST, IV., Koronaherczeg-u. 17-18

(În palatul ciansrului ordului monahal „Szervita“). Fabrica: Bpest, IV. Koronaherczeg-u 14. — întemeiată 1878. — Corespondența în limba română. —

Dacă vrei să cumperi ghete bune și țititoare pe lângă prețuri ieftine

să te adresezi la pantofarul

Czernóczy Mihály

ARAD, str Kossuth nr. 67 care are mare asortiment de ghete pregătite de el însuși. Comande după măsură se fac prompt și ieftin.

Vânzare

de **VIN** în mare și mic, producțiune proprie,

din podgoria Șiriei.

Vin nou alb, litra	— cor. 52 fil
Vin vechiu alb	— " 64 "
Rizling alb	— " 80 "
Schiller (roșu)	— " 56 "
Vin roșu vechiu	1 " — "
Rachiu de drojdie, fabricat propriu, rafinat și rachiu de prune	1 " 60 "
Pelin sârbesc, veritabil	1 " 20 "

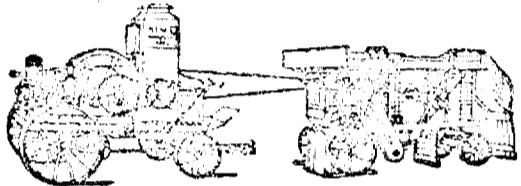
Se poate căpăta la

Quirini Sándor,
Arad, Aulich Lajos-utca 7 e.

Numai adevăratele

motoare și locomobile, PLEWA

au cea mai ieftină și mai sigură putere de muncă pentru scopuri economice și de moară. Durata ei e calculată cât viața unui om. Consumpțiunea pe oră 2—3 fleri oleu necultivat, benzin sau gaz.

Catalog și preliminarie gratuit. — Condiții de solvire foarte avantajoase.

Adresa: **Dénes B. motorspecialista**
Budapest, V., Lipót-körút nr. 15.

Vă rog să fiți cu băgare de samă la adresă și să păstrați.

ANUNȚURI

primește pe lângă prețuri moderate Administrația »Tribunei« din Arad.

Cimbalmă

se poate căpăta în rate și pe lângă prețuri moderate, trimițând cataloage mari ilustrate. — Numai la mine se poate căpăta »ȘCOALA« de cimbalmă, după care poate învăța foarte ușor ori și cine și fără profesor. Partea I-ă 4 cor., a II-a 3 cor. 60 fil., a III-a 3 cor. 60 fil. După trimiterea banilor espedez gratuit.

VARGA PÁL

fabricant de cimbalmă și de muzice

MAKÓ (casa proprie).

La administrația »Tribunei« să află de vânzarea următoarele cărți:

„La Roma“ de Răssu Șirianu Cor. 2.—	plus 10 fl. portă
„Povestiri și schițe“ de S. Secula 1.—	5 " "
„Nuvele“ de Emil Zola Cor. 0.40	5 " "
„Școlarul declamator“	0.50 " 5 " "
„Stropi de roaună“	1.— " 10 " "
„Aur“ Const. Hodoș	1.50 " 10 " "
„Telegrama“ farză în 3 acte	0.30 " 3 " "
„Amicul Poporului“ T. Vuiculescu	1.— " 10 " "

Cuie frigide

se încălzească cu
cărbone de cărămidă prusacă

care se capătă numai în ferăria

BERTA TESTVÉREI

ARAD

Piața Andrassy nr. 3.

— Telefon 386. —

Tot acolo unicul magazin de grav argintin »VENUS« pentru lustruirea sobelor

Mare magazin de patini.

P. J.

Avem onoare a anunța prea on. public mult stimatilor nostri mușterii, că din cauza ririi chiriei ne-am mutat prăvălia, care avut-o mai mult de 25 de ani în Piața Andrassy nr. 20, în palatul Fischer Eliz.

în strada Jozsef főherczeg nr.

casa MULLER (colț cu strada Karolina). Din cauză, că avem un local închiriat mult mai ieftin ca cel de până acum suntem plăcuta poziție de a servi pe on. noastră cu prețuri și mai convenabile ca până acum. Atragem atențiunea prea on. public asfirmei noastre, asortată bogat cu toate cele lipsă și îl rugăm să ne onoreze cu vizite prețioasă și a ne însărcina cu binevoitoare comande și semnăm

cu cea mai mare stimă:

Kilényi C. és T-sa

»La plumbul vânăt« — József főherczeg-ut.

Frideric Mönig

Turnătorie, fabrică de clopote și metal,
arangeată pe motor de vapor.

Arad, strada Rakoczi Nr. 11-23.

S'a fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai multă ant și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătit — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie. Oare au avantajul că față cu orice alte clopote, la turuarea unui și aceluiast clopot tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% al greutatea metalului.

Recomandă tot-odată clopote de fer, ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin care s'cărur întrebuintare clopotele se pot scuti de crepat și chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără-ca să se clătine turaul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o supra-solvire nelusemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimite gratis.

Nouă mină de marmoră.

Am onoare a aduce la prealabila cunoștință a o. public din loc și provincie, că

în Arad, strada Wesselényi No. 1.

am sortat corespuzzător Imprejurărilor de azi o

mină de marmoră

unde primesc spre efectuare ori-ce lucru aparținător industriei de marmoră, precum: Mobile de marmoră, întocmire de scâlzi și scaune pentru măcelărie, întărirea pereților prin marmoră, marmoră pentru mese, etc. etc. etc., în cea mai bună calitate și în ori-ce culoare. Preț moderat, serviciu prompt.

Cu stimă: **Binda Angelo.**

Vederea cea mai puternică

se poate avea numai cu ajutorul

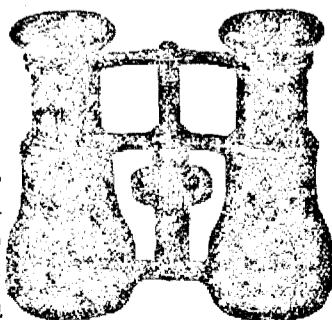
sticlei de cristal

ciselată foarte fin și probată ca perfectă, care se poate cumpăra în cadre deosebite și după o cercetare conștientioasă cu prețurile cele mai ieftine la firma

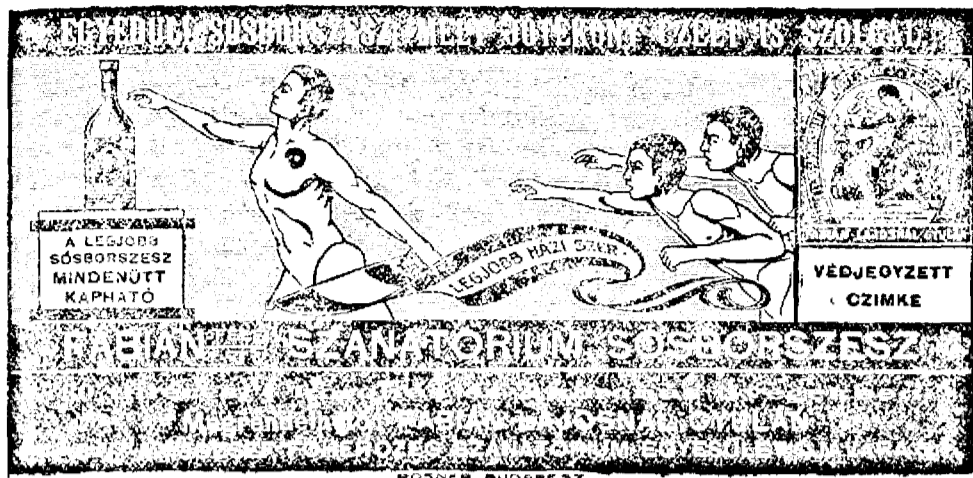
Hahn és Löbl

Telefon 149. în LUGOJ Telefon 149.

Comandele cu posta se efectuează precis și prompt.

Unelte de fotografiat, gramofone etc. etc. se vind cu prețurile originale de fabrică.

Câți suferitori sunt

cari mereu caută leac de vindecare contra boalei lor și abea poate să găsească adevăratul leac. Miile de epistoale de recunoștință adevăresc, că contra durerii de

muschi, rupere

și la alte dureri provenite din răceală

unicul medicament mântuitor și de dureri atințeri este **Spirtul vin galic de sanatorium a lui Fábian**

Se poate comanda la **Fábian Lajos, Gyula** (cottul Békés) in comande de 30 fl., 1 cor. și de 2 cor. Comande prin postă peste 5 coroane, se trimite franco cu rambursă.

Dela 1 Noiembrie Prăvălie de geamantane, am mutat în piața **ANDRÁSSY Nr. 22.** **pielărie de artă, șea și curele.**

LIFERANTUL ARMATEI COMUNE C. R.

Recomand în atențiunea binevoitoare a onoraților mei cumpărători

cercetarea prăvăliei mele de geamantane, pielărie de artă, șea și curele

aranjată după modelul celor din capitală conform recepțiilor moderne

in Arad, piața Andrásy 22.

Magazin de tot felul de geamantane și pielărie de artă, hămuri pentru cai de rând și cai de călărit, instrumente pentru grajduri și pentru îngrijirea cailor, articole de călărit și sport. Toate cele necesare la o șea ofițerească sau domnească.

Comandele se efectuează pe lângă răspundere, prompt și prețuri ieftine.

Probați să vă convingeți!

Ori ce renovare ce se ține de această branșă se efectuează imediat pe lângă prețuri moderate.

Cu stimă: **Bérczi Pál,** — ARAD, — piața ANDRÁSSY 22.

FONDATĂ LA 1900.
NAGY PÁL Pictor, vopsitor de primul rang în SZEGED.

PRIMEȘTE: Pictare și măltuire de biserici, castele, edificii corespunzător cerințelor moderne în execuție artistică. Table de prăvălii pregătesc în execuția cea mai bună și ieftină pe lângă răspundere de 5 ani. — Planuri fac gratuit.

Cu stimă:
NAGY PÁL.

Staffner Sebestyén atelier de gravură

Oroszlán-u. 13. SZEGED Kárász-u. 14. sz.

EXTRAORDINAR! Gravuri artistice în oroloage, monograme, cuvete și embleme din aur și argint. Efectuirea monogramelor, emblemelor și a lucrurilor de Damasc, în mod prompt și artistic, în aur, argint, și preste tot în orice metal, după planurile și desemnurile cele mai noi. Clichée de metal și lemn. Modele necesare pentru forme. Sigile și peceti din oțel și aramă roșie. Inscricții pe uși și mașini. Primesc spre efectuare modele de aramă roșie și umplute, precum și alte gravuri în sticle, os de elefant, scoică, etc. și le și lucru în modul cel mai artistic.

Serviciu constientios și prețuri ieftine!

Un băiat care știe vorbi românește se primește de încredere.

Rosenberg József

BAZAR

în piața SZABADSÁG

(lângă cafeneaua Pölzl).

Aduc la cunoștința onoratului public cumpărător, că

EXPOZIȚIUNEA DE GRĂCIUN

a bazarului meu din piața Szabadság

s'a deschis din ziua de azi. — Despre buna calitate și cantitate ori și cine se poate convinge.

Cu stimă:

ROSENBERG JÓZSEF.

Mare asortiment de GRĂCIUN și ANUL NOU.

P. T. D-le!

Am onorul a aduce la cunoștința P. T. Public, că în loc, Ujtelep, Part-utca nr. 4 — sub firma recunoscută de autorități —

TIVADAR SANDOR

la 1 Septembrie am deschis o întreprindere

de lumină electrică, de telefon și sonerii.

Primesc și pregătesc aranjamente de lumină electrică, de transmisiuni, telefoane, de parafulgere și struerii de casă. Sirămut candelabre de gaz și petrol în de cu lumină electrică. În deposit am reflectoare, aranjamente de lumină electrică și de sonerii de casă.

Mai am în deposit uneltele de lipsă pentru lumină electrică, pentru telefoane și sonerii, precum tot felul de suluri de cărbuni pentru reflectoare, lămpi și materii de instalare.

Planurile și proiectele de spese le fac gratuit. Că merit încredere dovedește, că la societatea pe acții „Aradi Villamosági R-T.” am fost aplicat 8 ani ca instalator.

Rugând sprijinul P. T. public, sunt **Tivadar Sándor,** instalator electric.

Din 1 Octobrie cancelaria, depositul și atelierul meu vor fi în str. Weitzer János (palatul Minorităților) nr. 10 și până atunci mă rog a săvârși comunicatele de telefon și comanda prin dl RADÓ GYULA, nrul telefonului 238

Toată imitarea sau reproducerea va fi pedepsită.

Unciul veritabil e Balzamal Thierry

provăzut cu marca „Călugărița verde” sub scutul legii. Cel mai vestit și neîntrecut medicament contra perturbațiilor de mistuire, sgârșiri de stomac, colică, catar, dureri de pept, influență etc. Se capătă în 12 sticle mici, sau în 6 duble, ori în una mare deosebită provăzută cu înscuțoarea patentată. Prețul 5 cor. cu porto.

Unsoare Centifona Thierry recunoscută ca „non plus ultra”

contra rănilor vechi, aprinderi, vătămări, răniri, precum și tot felul de umflături. 2 borcane cu 3 cor. 60 fl. cu porto.

Banii se trimit înainte ori se ridică prin rambursă.

Apotheca Thierry în Pregrada lângă isvorul mineral de apă acra ROHITS.

Erroari cu mai multe mii de mulțumiri se trimit gratis și franco.

Depozite în următoarele apothecae: în Budapesta la **TÖRÖK JÓZSEF** și **EGGER LEO** și în Arad la **FÖLDES KELEMEN** și la **HAJOS ARPAD.**

Oficina de dregere și magazinul cel mai vechiu de bicicletă și mașini de cusut.

Hammer Vilmos mechanist

Piața Szabadság nr. 7. **ARAD** Piața Szabadság nr. 7.

Asortiment bogat de mașini de cusut **SINGER** și **MINERVA.**

Unicul magazin de renumitele mașini de cusut

PFAFF.

Cel mai ieftin mijloc de cumpărare de articoli pentru bicicletă și mașini de cusut.

MARE OFICINĂ DE DREGERE.

În magazin se află mare asortiment de **gramofoane și plăci.**

— Condiții de solvire foarte avantajoase. —

CONSTANTIN DOBRIN

instituit de vopsire și chimie

Lugoș, strada Nedelco nr. 65.

Vopsire și curățire chimică. Tot felul de haine bărbăești, femești și de copii, proderie de mătăasă, uniforme, covoare de pat și masă, tapeturi, dantele, haine de batist și pique etc.

Garnitură de mobile și tapeturi. La dorință se curățesc la casă.

Specialitate: Paltoane de piele, mănuși glacie vopsite negru.

haine de doliu se vopsesc negru în 24 de ore.

Perdele se vopsesc și curățesc foarte ieftin.

Fabrica de cuptoare din Meidinger a lui

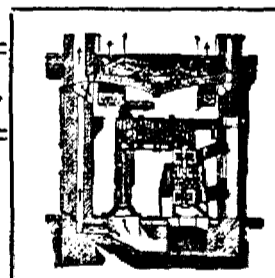
KOCH JENŐ

Budapest, V., Balthory-utca 9.

Primește aranjamente pentru încălzirea cu aer a castelelor, caselor de familie, biserică, teatre, hoteluri etc.

Telefon 8-69.

Telefon 8-69.

Catalog despre cuptoare Meidinger la dorință trimit gratuit.

Planuri pentru aranjamente de încălzire din centru se fac gratuit.

In atențiunea comunelor bisericesti!

Pregătesc în timpul cel mai scurt posibil după comandare, în ori ce stil, edificii, decorări externe și interne, statue de biserică, de grădini și de salon, după modeluri sau turnare, morminte frumoase de piatră sau ciment dela 50 cor. în sus, precum ori și ce se ține de sculptorie.

Osváth I. Antal, sculptor

Nyiregyháza, strada Kossuth nr. 51.

Hopp Károly

canace arte tehnice

ARAD, STR. SZÉCHENYI Nr. 5.

Planuri și execuții: Pentru provedere cu apă și iluminare, pentru colonii de motoare etc.

REPREZENTANȚA fabricelor de specialitate de prima calitate.